अजयमेरु गाउँपालिका अध्यक्ष श्री उमेश प्रसाद भट्ट ज्यूले

अजयमेरु गाउँसभा समक्ष पेश गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को निति तथा कार्यक्रम

अजयमेरु गाउँपालिका

भद्रपुर, डडेल्धुरा

२०८०

सम्मानित गाउँसभाका सदस्य महोदय,

१. देशमा विषम आर्थिक संकटका विच आ. व. २०८० ।८१ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु ।

२. यस गौरवपूर्ण अवसरमा नेपाली नागरिकहरुको स्वतन्त्रता ,न्याय, राष्ट्रियताका पक्षमा भएका आन्दोलन र जनयुद्ध मार्फत संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । वेपत्ता,घाइते, जेलबन्दि तथा राजनीतिक, सामाजिक परिवर्तनमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने सबै अग्रजहरु प्रतिहृदयको गहिराईबाट नमन गर्दछु, तिनका आश्रित परिवारजनमा सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु।

३. नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरे बमोजिम संघीय प्रणालीलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारले नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार संग समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वको सिद्धान्त बमोजिम कार्यगर्दै आएको छ,

४. आर्थिक समृद्धि, शुसासन र विकासको मार्गमा अजयमेरु गाउँपालिका निरन्तर अघि बढी रहेको छ, यस गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन कृषि, पशु, जलश्रोतर पर्या पर्यटन व्यवसाय लगायतका क्षेत्रका विकास, विस्तार र सुदृढीकरण गरी "समृद्ध अजयमेरु" निर्माण गर्न हामी सबै दृढ संकल्पित छौ |

सम्मानित गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म आर्थिक बर्ष २०७९/८० मा घोषित नीति तथा कार्यक्रम अन्तर्गत भएका उपलब्धिहरुको बारेमा संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु,

- कक्षा (१-८) स्थानीय पाठ्यपुस्तक लेखन कार्य सम्पन्न भइ स्थानीय पाठ्यपुस्तक छपाइ गरि निःशुल्क रुपमा वितरण गरी सबै विद्यार्थीको हातमा पुर्याइएको छ,
- आइसिटि ल्याब ३ ओटा, साइन्स ल्याब १ ओटा र पुस्तकालय १ गरि जम्मा ५ ओटा बिद्यालयमा व्यवस्थापन कार्य सम्पन्न भएको छ
- शिक्षकहरुको पेसागत विकासका लागी तह अनुसारका विभिन्न किसिमका तालिमहरु सम्पन्न भएका छन्,
- सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरुका लागि निःशुल्क सेनेटरी प्याड वितरण गरिएको छ,
- १-६ मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि दिवाखाजा कार्यक्रम संचालन गरिएको छ।
- १-८ मा अध्ययनरत छात्रा, दलित छात्र र अपाङ्गहरुका लागि छात्रवृति लगायतकाकार्यक्रमहरु सम्पन्न भएका छन्,
- कक्षा ६ देखी ८ सम्म को पाठ्यपुस्तक निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- प्र.अ. बैठक तथाशिक्षा समिति बैठक सञ्चालन
- शैक्षिक बुलेटिन तयार गरिएको छ |
- खेलकुदको विकासका लागि खेलकुदशिक्षक अतिरिक्त भत्ताको व्यवस्था गरिएको छ।
- स्वयंसेवक शिक्षकको निरन्तरतादिइएको छ ।

- पाठ्यक्रम सम्बन्धी प्रवोधीकरण तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।
- स्थानीय पाठ्यपुस्तक हाम्रो अजयमेरु (कक्षा ६ देखि ८) लेखन तथा छपाइ गरी विद्यालयमा विद्यार्थीहरुलाई निःशुल्क वितरण गरिएको छ ।
- MBBS अध्ययन छात्रवृत्ति प्रदान गरिएको छ ।
- आधारभूत तहउत्तीर्ण परीक्षा र विद्यालय स्तरीय परीक्षा एकरुपताका साथ सञ्चालन गरिएको छ ।
- अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा खेलकुदकार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रमबाट २ वटा विद्यालयमा ४ कोठेभवन , २ वटा विद्यालयमा २ कोठेभवन, ३ वटा विद्यालयमा आइ सिटि ल्याव निर्माण तथाव्यवस्थापन गरिउको छ ।
- गरिव तथा जेहेनदार विद्यार्थीलाईछात्रवृत्ति वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- शैक्षिक क्यालेन्डर निर्माण गरी निःशुल्क वितरण गरिएको छ ।
- जीवन रक्षाकेन्द्रसँगको साझेदारीमा २ वटा विद्यालयमा दिवा खाजालाई व्यवस्थित गरिएको छ ।
- वालविकास सहजकर्ताका लागि तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।
- विव्यस अध्यक्ष र शिअसं अध्यक्षहरुसँगको अन्तर्किया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- स्थानीय पापु सम्बन्धी सुझाव संकलनका लागि सरोकारबाहरुसँगको १ दिने छलफलकार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- IEMIS सम्बन्धी १दिने अभीमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- २ दिनेप्राथमिक शिक्षक तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।
- शिक्षक तथा विद्यार्थीहरुका लागि डायरी निर्माण र वितरण कार्य सम्पन्न ।
- विद्यालय नर्ष कार्यक्रम सञ्चालन
- शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि २ वटा विद्यालयमा प्रविधि जडान कार्य सम्पन्न ।
- सेनिटरी प्याड व्यवस्थापनका लागि २ वटा विद्यालयमा शौचालय निर्माण कार्य सम्पन्न।
- प्रअ लाई मोबाइल सेट र सिम वितरणकार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाबाट थप प्रअ भत्ताको व्यवस्थापन गरिको छ ।
- विद्यार्थीहरुलाई होमवर्क डायरी वितरण गरिएको छ ।
- प्रदेशबाट विभिन्न विद्यालयमा घेरबार तथा भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- नतिजामा आधारित प्रोत्साहन कार्यक्रमका लागि डडेल्धुरा जिल्लामै एक मात्र विद्यालय हाम्रो गाउँपालिकाको देवल माध्यमिक विद्यालय छनोट भएको छ।
- किशोरीहरुको लागि आत्मरक्षा सम्बन्धी तालिम सम्पन्न गरिएको छ ।
- गाउँपालिका भित्रका माध्यमिक विधालयका खेल शिक्षकहरुलाई ३ दिन को प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुनर्ताजगी तालिम,

- आधारभूत बिधायालय स्तरीय उपराष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता, अजयमेरु गाउपालिका स्तरीय चौथो राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता, जिल्ला स्तरीय १३औ राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सम्पन्न गरी दोस्रो स्थान प्राप्त गर्न सफल भएका छौ ।
- शिक्षक कर्मचारी मैत्रीपूर्ण भलिबल प्रतियोगिता संचालन गरिएको,
- गण्डकी प्रदेशको पोखरामा भएको नबौं वृहत राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा यस गाउँपालिकाका एथलेटिक्स खेलका २ जनाले सहभागिता जनाएका थिए भने प्रदेश स्तरीय प्रतियोगितामा यस गाउँपालिकाबाट ३२ जनाले सहभागिता जनाएका छन्,
- भर्खर सम्पन्न १३ औं राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड राष्ट्रिय प्रतियोगितामा एथलेटिक्स खेलका १ जनाले सहभागिता जनाएका थिए भने प्रदेश स्तरीय प्रतियोगितामा ४६ जना खेलाडीले सहभागिता जनाएका थिए,
- अजयमेरु गाउँपालिकाबाट बिभिन्न संघ संस्थाहरुले आयोजना गरेका खेलकुद प्रतियोगिताहरु (क्रिकेट, भलिबल, एथलेटिक्स, म्याराथन, हाफ-म्याराथन र कराते) मा खेलाडीहरु सहभागिता गराउनका साथै खेलाडीहरुले नगद, मेडल तथा प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका थिए,
- मार्सलआर्टको कार्यक्रममा खेलाडीहरुलाई सहभागि गराउने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- खेलकुद शिक्षकलाई प्रोत्साहन भत्ता निरन्तर रुपमा सञ्चालन गरिएको छ ।
- अजयमेरु गाउँपालिकाको वडा नं ३ मगराउँमा बर्थिंग सेन्टर स्थापना गरिएको छ।
- अजयमेरु गाउँपालिको केन्द्र भद्रपुरमा आधारभूत अस्पतालमा MBBS डाक्टर सहित भिडियो एक्सरे र ECG सेवा संचालनमा आएको छ, आँखा उपचार केन्द्र स्थापना र पञ्चकर्म सेवा तथा पूर्वकर्म सेवा सञ्चालनमा ल्याईएको छ ।
- आधारभूत अस्पताल भद्रपुरको भवन निर्माण कार्य निरन्तर चलिरहेको छ ।
- वडा नं. ४ र ५ लाई पूर्ण संस्थागत सुत्केरी सुनिश्चित वडा घोषणा गरिएको छ ।
- सबै वडामा OTC सेवा संचालनमा आएको छ ।
- अध्यक्षको चाहना स्वस्थ र निरोगी जनता भन्ने नाराका साथ ७० वर्ष उमेर पुगेका गाउँपालिकाका सबै बस्तीका नागरिकलाई जनप्रतिनिधि र स्वास्थ्यकर्मीहरु घर घरमा पुगी सेवा प्रवाह गरिएको छ ।
- ६ वटै वडालाई पूर्ण खोप सुनिश्चित वडा घोषणा गरी गाउँपालिकालाई पूर्ण खोप सुनिश्चित गाउँपालिका घोषणा गरिएको ।
- पालिकामै कोल्डचेन सवसेन्टर स्थापना गरी बालबालिकालाई खोप सेवा सञ्चालन गरिएको छ ।
- गाउँपालकिामा निःशुल्क आखाँ अपरेशन शिविरबाट मोतिबिन्दु तथा आँखामा मासु पलाएको ५१ जनाले सेवा प्राप्त गरे र निःशुल्क एकीकृत स्वास्थ्य शिविरबाट २०३१ जनाले स्वास्थ्य सेवा पाए तथा निःशुल्क ३५० वटा चस्मा वितरण गरिएको छ ।
- विशेषज्ञ सहितको एकीकृत स्वास्थ्य शिविर अजयमेरु गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरु तथा भुल्कुडा र खतेडा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ हरुमा संचालन कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- देवल स्वास्थ्य चौकीबाट एम्बुलेन्स सेवा संचालनमा आएको छ ।

- चिपुर र समैजी स्वास्थ्य चौकीको नवनिर्मित भवनको सम उदघाटन भई हस्तान्तरण सेवा प्रवाह गरिएको छ ।
- रोल्ली सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको भवन निर्माण कार्य प्रारम्भ भएको छ ।
- खतेडा, भुल्कुडा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई र चिपुर स्वास्थ्य चौकीका बर्थिङ्मा प्लासेन्टा पिट निर्माण सम्पन्नगरियो ।
- आपूर्ती व्यवस्थापन महाशाखा र प्रदेश आपूर्ती केन्द्रबाट Oxygen Concentrator, phototherapy machine,suction machine, Delivery bed, Radiant warmer, Peri Light, Medfery kit, Ultrasound Machineलगायतका उपकरणहरु ल्याइयो ।
- वडा नं ६ र आँखा अस्पताल डडेल्धुराको सहयोग र समन्वयमा निःशुल्क आँखा सिविर सञ्चालन गरी निःशुल्क शल्यक्रिया समेत गरिएको छ ।
- स्वास्थ्य कार्यालय डडेल्धुरा र वडा नम्बर ६ को आयोजनामा महिलाहरुका लागि प्रजनन स्वास्थ्य सिविर सञ्चालन गरी निःशुल्क पाठेघरको मुखको क्यान्सर सेवा शल्यक्रिया समेत गरिएको छ ।
- पूर्ण खोप सुनिश्चित गाउँपालिका घोषणा कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- वडा नम्बर ३ अन्तर्गतका महिला स्वयंसेविकाहरुलाई मोबाइल फोन वितरण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- वडा नम्बर ६ मा मिन्सुरेसन कप वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- वडा नम्बर ६ को आयोजना र प्रादेशिक स्वास्थ्य प्रवर्धन केन्द्र कञ्चनपुरको सहयोगमा देवल मावि र चेतना मावि राजुलमा सूर्तीजन्य पदार्थ , मदिरा न्यूनीकरण र लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी अर्न्तक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- जातीय विभेद अन्त्य सम्बन्धी १ दिने अर्न्तक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- सरदकालीन आलुको बिउ ५०% अनुदानमा ३०८.३६ क्विन्टल आलुको बिउ वितरण गरी व्यवसायिक आलु खेती प्रवर्धन गरियो,
- ५० ओटा प्लास्टिक टनेलभित्र तरकारी खेती गरि तरकारीमा आत्मनिर्भर बन्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ,
- ६वटा साना सिंचाई कार्यक्रम मार्फत तरकारी पकेट क्षेत्रको निर्माण गरियो ।
- प्रत्येक वडामा मागमा आधारित कार्यक्रम अन्तर्गत मौरी, पोखरी, पोलिहाउस निर्माण, विउ वितरण कार्यक्रम संचालन गरिएको,
- प्रत्येक वडामा १/१ गरि ६ ओटा हिउदे/बर्षे फलफूल बगैचा स्थापनाकार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- वडा न. ३ र ४ मा गहुँ बिउ उत्पादन, वडा न. २ र ६ मा मौरी गोलासहित घार वितरण, वडा न. २, ४, ५ र ६ मा मकै बिउ उत्पादन तथा स्प्रेयर ट्यांकी तथा विषादी वितरण,
- फौंजी किरा नियन्त्रण तथा रोकथामको लागि आवश्यक कदम चालिएको छ ।
- कृषि एम्बुलेन्स सेवा संचालनमा आएको छ ।
- उन्नत तथा बर्णशंकर तरकारी बिउ वितरण कार्य सपन्न गरिएको छ ।
- कृषक पेन्सन कार्यक्रम अन्तर्गत माग बमोजिम हिउदे/बर्षे फलफूल विरुवा वितरण,

- कुखुरापालक १०जना कृषकलाई जैविक सुरक्षा सम्बन्धी सामागृहिरु वितरण गरिएको छ ।
- १५००० बाख्रालाईP.P.R खोप लगाइएको छ ।
- वडा नं २ मा एकपटक पशुसेवा धुम्तीशिवीर सञ्चालन गरी १७१६पशुपछींको उपचार गरिएको छ ।
- वडा न ३ मा बाख्रा पकेट कार्यक्रम अन्तर्गत २० ओटा घर धुरीमा कृषकहरुको लागत साझेदारीमा ८० ओटा बाख्रा वितरण गरिएको छ
- प्रत्येक वडाहरुमा ६ ओटा मासु पसल सुधार कार्यक्रम संचालनमा ल्याइएकोछ ।
- अति बिपन्न दलित महिला आय आर्जनका लागि कृषकहरुको लागत साझेदारीमा वडा न. १ समैजीमा २५ ओटा कुखुरा खोर तथा १२५० गोटा १० हप्ते कुखुरा चल्ला वितरण गरियो ,
- अपांग लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत १७ जाना अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई १७ गोटा बाख्रा वितरण गरिएको छ ।
- प्राविधिकहरुको क्षमता अभिबृद्धिका लागि पशु सेवा तालिम केन्द्र धनगढी तथा ग्रामिण उद्यम विकास आयोजना कार्यालय डडेल्धुरामा पशुपालन सम्बन्धी तालिममा सहभागी गराइएको छ ।
- कृषकहरुलाई व्यवसायिक पशुपालन सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न पशुसेवा तालिम केन्द्र धनगढी कैलालीमा कुखुरा पालन, माछा पालन तथा अन्य पशुपालन सम्बन्धी तालिम प्रदान गराइएको,
- १२७१२ पशु पन्छीको प्राथमिक उपचार तथा परिजीवी नियन्त्रण विरुद्धको उपचार कार्य गरिएको छ । ९१४ ओटा गाई, गोरु तथा बाच्छा बाच्छीहरुलाई लम्पीस्किन रोगको उपचार गरिएको.
- समूह, समिति तथा कृषकहरुलाई हिउँदे जै घाँसको विरुवा वितरण गरिएको छ ।
- व्यवसायिक कुखुरा फर्म तथा पशु बस्तुहरुमा लागेको रोगको पहिचान गर्न कुखुरा तथा पशु पन्छीको नमुना संकलन गरि भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र मार्फत नमूना परीक्षणका लागि पशुरोग अन्वेषण प्रयोगशाला धनगढीमा नमूना पठाईएको छ ।
- वडा नम्बर ६मा नाङ्गो डाँडामा तारबार सहितको वृक्षारोपण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- लम्कीस्किनको औषधी खरिद गरी वितरण कार्य सम्पन्न
- वडा नम्बर ६ मा ३० दिने वेमौसमी ताजा तरकारी उत्पादन सिप विकास तालिम दिने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- सबै वडाहरुमा स्प्रेयर टयाङ्कि वितरण कार्य सम्पन्न
- कृषि स्नातक कर्मचारी भर्ना कार्य
- कृषि तथ्याङ्क संकलन कार्यको निरन्तरता
- प्रदेशबाट ह्याचरी दाना उत्पादन गर्ने मसिनको वितरण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- धान दिवस मनाउने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- वडा नं. २ को लेकाली बस्तीमा सडक संजालले जोड्ने कार्य सम्पन्न भएको छ साथैओडीगाउँ, ग्वानी, घोडकट्टेसडककोट्रयाक खोल्ने कार्य सम्पन्न भएकोछ । काकड़ीघाट सडक निर्माण कार्य निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ.

- पुँजीगत मर्मत सुधार सांस्कृतिक पर्यटन (मठ मन्दिरतथा सार्वजनिक स्थलआदि३७वटा निर्माण तथा मर्मत गरिएका छन ।
- ७.३७ कि.मि नयाँ सडक ट्र्याक खोल्ने कार्य, ५.४४ कि.मी मर्मत सुधार, १.५ कि.मी खोली ०.७ कि.मी स्तरोन्नती र ०.३२ कि.मी ग्राभेल गरिनुका साथै ४२१ मी. घोरेटो बाटोको स्तर सुधार गरिएको छ ।
- ४५३ मिटर सिचाई कुलो निर्माण, १८७५ मिटर पाइप द्वारा सिचाई र ८ ओटा सिचाई पोखरी निर्माण गरिएका छन् ।
- ३ वटा सार्वजनिक भवनहरुको जीर्णोद्धार गरिनुका साथै १७ सामुदायिक विद्यालय भवन निर्माण सम्पन्न भएका छन ।
- अजयमेरु गाउँपालिका वडा नं ३, ५ र ६ को वडा कार्यालय भवनको निर्माण कार्य सम्पन्नभइ आफ्नै नयाँ भवनबाट सेवा सुचारु भएको छ
- बालकल्याण नमूना मा.वि.को १२ कोठे विध्यालयभवन निर्माण र ८ कोठे छात्रा छात्रावास निर्माण, आधारभूत निर्माण को कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- वार्ड.न.१ को खतेडा गणेशधूरा, पूईलेक, मूद्राड सडक निर्माण योजनाको मर्मत सूधार भई खतेडा, बजकोट वस्तिलाई वडा कार्यालयको सडक संजाल संग जोडिएको छ ।
- सामूदायिक स्वास्थ्य ईकाई केन्द्र रोल्लीमा वर्थिगं सेन्टरको भवन निर्माणमा आधारभूत निमाणको कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- रा.शै.सु.कार्यक्रम अन्तर्गत २ वटा विध्यालयमा २ कोठे र २ वटा विध्यालयमा ४ कोठे भवन निर्माण कार्य भएको छ ।
- देवल मा.वि.मा ४ कोठे अत्याधुनिक भवन,विध्यालय घेरबार,फर्निचर र गेट निर्माण सहित अन्य आधूनिक सामाग्रीहरू सहित पठनपाठनका लागि सामाग्री खरिद भई नमूना विध्यालय निर्माणको आधारभूत पूर्वाधार निर्माण गरिएका छन ।
- सोर्नाया डागेश्वरी कानाकोट बहूउपयोगी खानेपानी तथा सिचाई लिफ्ट योजनाको २५०० मि. पाईपलाईनका लागि पाईप खरिदको कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- वडा नम्बर ४ को मल्लोधारी देखि ग्वान्नि भुल्कुडा सडक निर्माण भई भुल्ककुडा लगायत आसपासका वस्तिहरूलाई वडा कार्यालय संगको सडक संजाल संग जोड्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- गत आ.व.को विशेष अनूदानमा सम्पन्न हून नसकेको मणिलेक मा.वि.को विध्यालय भवन निर्माण लगायत घेरबारको निर्माण कार्यका लागि ठेक्काको उचित व्यवस्थापन गरी हाल सम्म ६० प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- देवल पार्कलाई अत्याधुनिक आकर्षक पार्ककोरूपमा विकास गर्नका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरू निर्माण गरिएका छन ।
- वकायलमा क्रिकेट खेलमैदान निर्माण कार्यको सुरूवात भएको छ ।
- समैजी स्वास्थ्य चौकी र चिपुर स्वास्थ्य चौकीको सेवा पक्कि भवनहरूबाट सूचारू गरिएको छ ।
- अजयमेरू कोटमा पर्यटकहरूको आवतजावतमा सहजताका लागि आकर्षक पैदल मार्गको निर्माण कार्य गरिएको छ । राजुलमा पिसपार्क निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- अजयमेरु गाउँपालिका वडा न. ३ मा ५९२ वर्ग मिटरमा वृक्षारोपण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

- १ ओटा स्टिल ट्रस पुलको निर्माण कार्य प्रारम्भ भएको छ ।
- ६५२० मिटर पाइप लाइन, ७ ओटा खानेपानी ट्यांकी, १२ ओटा इन्टेक, १९ ओटा धारा र १२ ओटा मुहान संरक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- वडा नम्बर ६ मा तारबार सहितको वृक्षारोपण कार्य ६ हेक्टरमा सुरुवात गर्ने कार्यको थालनी गरिएको छ ।
- ८ ओटा सडक सौर्य वत्ती जडान कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- वडा नम्बर ६ को घुडालेक र भण्डारीगाउँमा २ वटा ट्राG;फdf/र स/हत ३ फेज sf] विद्युत लाईन विस्तार गरिएको छ ।
- पिलायल , वग्जेवला/hnf ^f]ndf विद्युत लाइन जडान गरिएको छ ।
- खानेपानी उपभोक्ता समितिलाई प्रमाणपत्र वितरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- टोटल स्टेशन, कङ्क्रिट ह्यामर र भर्नेयर स्केल जस्ता अत्याधुनिक उपकरणहरु खरिद गरी उपयोगमा ल्याइएको छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गतका २४ वटा योजना सम्पन्न, योजनाहरु सबैजसो ,सडक मर्मत, धार्मिक क्षेत्रको बेडी पर्खाल निर्माण ,विभिन्न विद्यालयको वेडी पर्खाल निर्माण तथा सिचाई कुलो निर्माण सम्बन्धी कार्यहरु सम्पन्न भएका छन् ।
- ३५४९जना दर्ता बेरोजगारमध्ये नेपाल सरकार को बजेटबाट प्राथमिकतामा परेका २३५ जनालाई १०० दिनको रोजगारी र आ.डी. ए. स्रोत मार्फत विनियोजित बजेट बाट ३६ जना गरी कुल २७१ जना बेरोजगार रोजगारी प्रदान, प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन रु. ५७७ ज्याला भुक्तानी गरिएको छ ।
- आगामी आ. व. को लागि ३२५५ जना बेरोजगार इ. एम. आइ. एस. मा दर्ता गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- श्रम स्वीकृति र पुनः श्रम स्वीकृति सेवा सुचारु गरिएको छ ।

- स्थानीय रोजगार रणनीति तयार पारिएको छ ।
- अजयमेरु गाउँपालिकामा ८५ जनालाई उद्यमशीलता बिकास तालिम प्रदान४ वटा लघु उद्यमी समुह निमार्ण,४ वटा वडामा सहभागितामुलक ग्रामिण लेखाजोखा कार्यक्रम सम्पन्न,स्तरोउन्तीमा ३ दिने पुर्नताजगी तालिम , ताजा तरकारी सीप बिकास २० जना उद्यमीलाई प्रदान,३ दिने ब्राखा पालन सम्बन्धी सीप तालिम २० जनालाईप्रदान,१२० जनालाई उपयुक्त प्रबिधि हस्तान्तरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएका छन ।
- सामाजिक विकास कार्यालयको सहयोगमा उद्यमशीलता विकास तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।
- अगुवा कृषकहरुलाई अनुदान सहित घरेलुबाट सिलाइकटाइ तालिम सञ्चालन गरिएका छन ।
- सामाजिक विकास मन्त्रालय कैलालीको सहयोगमा १० दिने उद्यमशीलता तथा वित्तीय साक्षरता विकास तालिम सम्पन्न गरिएको छ ।
- वडा नम्बर ६ मा ७ दिने प्रविधी हस्तान्तरण सहित आरन सुधार तालिम सञ्चालन कार्य सम्पन्न भएको छ ।

- गाउँपालिकामा नेपाल टेलिकमको लिजलाईन सेवा लिई ईन्टरनेट सेवालाई चुस्त दुरुस्त बनाई कार्यालयका दैनिक गतिविधिहरूलाई थप सूचना प्रविधिमैत्री बनाईएको छ ।
- वडा कार्यालयहरूले प्रयोग गर्ने अनलाईन सफ्टवेयर र ईमेललाई नियमित गर्न भाया नेट कम्मुनिकेशन प्रा. लि. सँग यो आर्थिक वर्षसम्मका लागि सम्झौता गरी वडा कार्यालयबाट हुने दैनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाईएको छ ।
- पालिकामा भएका महत्वपूर्ण सूचनाहरुलाई सुरक्षित र भरपर्दो बनाउनुका साथै पालिकामा प्राप्त हुने विभिन्न संघ, प्रदेश र जिल्ला प्रशासन लगायतका कार्यालयबाट प्राप्त हुने महत्वपूर्ण पत्रहरूलाई थप प्रभावकारी र Computer Crime बाट पनि सुरक्षित राख्नका लागि राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्रद्वारा निर्माण गरिएको Centralized Email System लाईलागु गरिएको छ ।
- भूमिहिन सुकुम्बासीको राजश्व निर्धारणको काम सम्पन्न गरिएको छ ।
- डागेश्वरी मन्दिर परिसरमा N-CELL को टावर स्थापना भएको छ।
- EFT सूचारु गरी आन्तरिक राजश्व संकलनका लागि तालिम सञ्चालन कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

- २ ओटा विद्यालयमा सफ्टवेयर जडान कार्य सम्पन्न भएको छ ।
  - शाखाले गरेको मुख्य कार्य आ. व. २०७९/०८० मा पूर्ण रुपमा व्यक्तिगत घटना दर्ता Onlineमाध्यमबाट प्रविष्ट गरेको छ।
  - व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रभावकारी बनाउन व्यक्तिगत घटनादर्ता सप्ताह लगायतका जनचेतनामूलक सन्देशको प्रवाहका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरिएका छन ।
  - नेपाल सरकारको सन् २०२४ सम्ममा पूर्ण रुपमा व्यक्तिगत घटना दर्ता अभियान अनुरुप यस पालिकामा पनि थालनी गरेको छ।
  - वडा कार्यालयका वडा सचिवहरुलाई ख्एल सम्बन्धी तालिम दिई सो मार्फत व्यक्तिगत घटनादर्ता सञ्चालन गरिएको छ।
  - पालिकाका सबै वडा कार्यालयमा र मा वि स्कूलहरुमा व्यक्तिगत घटनादर्ता सम्बन्धी जनचेतना दिई व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह मनाउने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
  - नेपाल प्रहरीसंगको साझेदारीमा समुदाय स्तरमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्नका लागि समुदाय प्रहरी सचेतना कार्यकम संचालन गरिएका छन ।
  - सबै प्रहरी चौकीको पुर्वाधार सुधार गरिएको छ ।
  - प्रहरी चौकीका लागि बाइक वितरण , विपद् सामग्री वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
  - गरिब घरपरिवार पहिचान परिचयपत्र वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
  - न्यायिक समितिबाट मेलमिलापकर्ताहरुका लागि ३ दिने पुर्नताजगी तालिम सम्पन्न गरिएको छ ।
  - सबै वडाहरुमा नापी कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
  - विभिन्न पालिकासँग सिकाइ आदानप्रदान कार्यका लागि अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
  - उत्कृष्ट कर्मचारी , संस्था ,योजना र उपभोक्ता समूहलाई सम्मान कार्यक्रम , सार्वजकि सुनवाइ र समीक्षा कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
  - लक्षित वर्गका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएको छ ।

- जिल्ला समन्वय समितिबाट १ थान गाडी प्राप्त भएको छ ।
- सुरक्षित नागरिक आवासकार्यक्रम अन्तर्गत ६३ जनाका लागि आवास निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- प्राकृतिक प्रकोपबाट भएको क्षती न्यूनीकरणका लागि पाइप , जस्तापाता वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- भू उपयोग योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

आगामी आ.व. २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम

सम्मानित गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु ।
“समावेशी र सन्तुलित विकास
समृद्द अजयमेरुको मूल आधार”

भन्ने मूल नाराका साथ म अब आ.व.०८०/८१ को यस अजयमेरु गा.पा.को नीती,तथा कार्यक्रम यहाँहरु समक्ष पेश गर्न गैरहेको छु ।

१. आर्थिक क्षेत्र :

(क) कृषी :

- कृषि पेसालाई व्यावसायिक र सम्मानित पेसाको रुपमा विकसित गर्नको लागी यस गा.पा.को प्रमुख पेसाको रुपमा रहेको कृषीको व्यवसायीकरण, बैज्ञानीकरण, विविधीकरण विना हाम्रो अर्थतन्त्रमा गुणात्मक तथा परिमाणात्मक सुधार हुन नसक्ने कुरालाई वोध गर्दै कृषी प्रणालीलाई आधुनिकीकरण, भुगोल सापेक्ष, वातावरण तथा जलवायु अनुकुलित बनाउँदै आर्थिक बृद्धिको दिगो आधार तयार गर्ने नीति लिइने छ ।
- यस गाउँपालिकाको प्रमुख संभावनाको रुपमा रहेको आलु, भटमास तरकारी,बाखा उत्पादनलाई वढाउन तथा आम जनताको प्रमुख व्यवसायको रुपमा विकास गराउन विउमा लागत साझेदारी लगायत अन्य आवश्यक कार्यकम ल्याइनेछ । संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको सहकार्यमा आलु, भटमास जोन कार्यकमलाइ प्रभावकारी वनाइनेछ । साथै तरकारी र बाखा पकेट क्षेत्रलाई विस्तार गरी ब्लक निर्माणका आधार तय गरिनेछ ।
- माटो परीक्षण, रोग परीक्षण, कृषि विशेषज्ञ सहितको शिविर दुर्गम बस्तीमा सञ्चालन गरिने छ ।
- सरकारी, सार्वजनिक, ऐलानी, जग्गाहरुको संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
- नाङ्गा डाँडा तथा घरबगैंचामा फलफूल बगैंचा स्थापना, कृषक तालिम, उन्नत र परम्परागत विउ वितरण,साना सिँचाई तथा प्लाष्टिक पोखरी,गोठ सुधार, भकारो सुधार, तरकारी नर्सरी, स्थानीय कुखुरा, च्याउँ उत्पादन, फलफूल कलमी मार्फत उन्नत विरुवा उत्पादन, घाँस खेती प्रवर्द्धन, सहकारी र समुह मार्फत बाखा तथा कुखुरा पालन ब्यवसाय, निजी कृषी तथा पशुपालन फर्म विकास, कृषक उद्यमशिलता कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- मागमा आधारित कार्यकम हरुलाई प्रोत्साहन गर्दै डेरी प्रवर्द्धन, घास विकास कार्यकम , जैविक सामाग्री वितरण गरी आकस्मिक रोग नियन्त्रणका लागि आवश्यक कार्यकमहरु संचालन गरिनेछन ।
- कृषिमा ब्यवसायिक भैसी तथा उन्नत गाई पालन गर्ने कृषकलाई पशु सुत्केरी भत्ता उपलब्ध गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ब्यवसायिक कृषकलाई परिचय पत्र वितरण गरीने कार्यकमलाई कृषकको पहिचानसंग जोडिने गरि थप प्रभावकारी रुपमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- सबैलाई कृषि पेसामा आर्कषण गरी नमुनाको रुपमा गाउँपालिका स्तरको नमुना वहुद्देश्यीय कृषि तथा पसु विकास फर्म कार्यकम निरन्तर अगाडी बढाइनेछ ।
- कृषीमा पहिला , आत्मनिर्भर महिला भन्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा महिलालाई अनिवार्य सहभागीता गराउन आर्कषणको नीति लिइनेछ ।
- ब्यवसायीक रुपमा विउ विजन उत्पादन गर्न चाहने कृषकलाइ वजारको ग्यारेन्टी गरी प्याकेजिङ र ब्रान्डिङ्गमा सहयोग गर्ने कार्यकम संचालन गरीनेछ ।
- वदेल लगायतका जंगली जनावरको क्षतीको कारणवाट कृषि ब्यवसायमा छाएको नैरास्यता न्युनिकरण गर्नको लागी कृषि विमामा आर्कषण गर्न विमाको प्रिमियममा ५०% लागत साझेदारी कार्यकमलाई प्रभावकारी ढङ्गबाट अगाडी बढाइनेछ ।
- कृषकको मनोवल उच्च राख्न अध्यक्ष उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार कार्यकम सुरु गरीनेछ ।

- जग्गा बाँझो राख्ने प्रवृत्तिलाई अन्त्य गरी वाझो जग्गा लिजमा लिइ व्यवसायीक खेती गर्न प्रोत्साहित गराई उत्पादनमा जोड दिने तथा वातावरण सृजना गर्ने नीति लिईनेछ। साथै वाझो जग्गाको बहुउपयोग निति तयार गरिनेछ।
- कृषि प्राविधिक विद्यालयका विद्यार्थि OJT कार्यक्रमलाइ टोलवस्तीमा नियमित बस्ने गरि अनिवार्य कार्यान्वयन गरिनेछ।
- पकेट विकास कार्यक्रम अन्तरगत पशुपंक्षि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै थप विस्तार गरिनेछ।
- गाँउपालिका भित्रका सवै कृषकलाई अनलाइन दर्ता प्रणालीमा सुचिकृत गरि जग्गा जमिन र पशुपंक्षिको दर्ता अध्यावधीकलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- बाँझो जग्गा सदुपयोग गर्ने निती लिइ वाँझो जमिन सदुपयोग गरे वाफत लागत साझेदारीका का कार्यक्रम लागु गरिनेछ। साथै उपभोगमा ल्याइएका बाझो जमिनमा अनारखेति एभोकाडो पिकानट जातका ओखर खेतिलाइ प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइने छ |
- जिविकोपार्जनका विविध कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछन्।
- व्यवसायिकमहिला कृषकहरुको मनोबल उच्च राख्न उपाध्यक्ष उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार कार्यक्रम सुरु गरिनेछ |
- समुदायको पोषण तथा जीविकोपार्जनको अवस्थामा सुधार ल्याउनको लागि गाउँपालिका भित्रका हरेक घरधुरीमा घरबारी स्थापना गर्दै सम्भाव्य क्षेत्रमा उत्पादनको पकेट क्षेत्र बिस्तार गर्ने र व्यवसायिक रुपमा समूह मार्फत बार्षिक रु.५००००० भन्दा माथि कारोबार गर्ने कृषक समूहहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ साथै गाउँपालिका स्तरमा आवश्यक बोट बिरुवा सहज रुपमा आपूर्ति गर्नका लागि उन्नत स्तरको बहुउद्देश्यीय नर्सरी स्थापना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- स्थानीय उत्पादनबाट कृषकहरुलाई अधिकतम लाभ लिई जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउन उत्पादनको भण्डारण, बजारीकरणका साथै कृषि सामाग्रीको सहज आपूर्तिको लागि आवश्यकता अनुसार संकलन केन्द्र, एग्रोभेट स्थापना गर्ने कार्य अगाडी बढाईनेछ। सो प्रयोजनका लागि निजी क्षेत्र तथा सहकारीहरुलाई प्राथमिकताका साथ परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ।
- कृषि पेसालाई व्यवसायीक रुपमा अगाडी बढाउन तथा जटील प्राविधिक समस्या समाधान गर्न सहज गर्ने उद्देश्यले आगामी आर्थिक वर्ष बाट कृषि तथा पशु विज्ञ सहितको सेवा सुचारु गरिनेछ।
- सबै खाले बिउ ५० प्रतिशत लागत साझेदारीमा उपलब्ध गराईनेछ। सवै व्यवसायिक कृषी गर्ने समुह तथा कृषकलाई कृषी अनुदान प्रदान गरिने छ। नेट सहितको पोलिहाउस कार्यक्रमलाई अगाडी बढाई मागमा आधारित कार्यक्रम मार्फत कृषि उत्पादनलाई बढोत्तरी गरिनेछ साथै ५० प्रतिशत अनुदानमा गोला सहित माहुरी घार वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ र आकस्मीक बाली संरक्षण कोष स्थापना गर्न पहल गरिनेछ।
- उत्पादनलाई बजार सम्म जोड्नका लागि गाउँपालिकाबाट कृषि एम्बुलेन्स सेवा संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- स्थानीय तहमा निर्मित साना उद्यमीलाई प्रविधि हस्तानान्तरण गरि आधुनिकिकरणमा जोड दिईनेछ।
- मसला तथा अदुवा वालीको सम्भावित क्षेत्र पहिचान,बिस्तार तथा उत्पादनमा बृद्धि गर्ने निति लिइनेछ।
- वडा न. २ मा व्यवसायिकअनार खेति संचालन गरिने छ |
- एउटै प्रजातिका फलफूलको ५० बोट र भिन्न प्रजातिको ३०० बोट व्यवसायिक रुपमा वृक्षारोपण गर्ने कृषकलाई पुरस्कृत तथा सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ |
- व्यवसायिकरुपमा ५० भन्दा बढी बाख्रा, ५ भन्दा बढी गाइ/भैसी र ५०० गोटा भन्दा बढी अण्डा उत्पादन गर्ने कुखुरा (लेयर्स) पाल्ने कृषकलाइ उचित सम्मान तथा पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ |

- छाडा चौपाया व्यवस्थापनको लागि आवस्यक पहल गरिने छ ।
- यस पालिका भित्र स्थाई बसोबास भइ कृषि प्राविधिक विद्यालयमा अध्ययन गरि यसै पालिका भित्र अनिवार्य रुपमा समुदायमा OJT गर्न लगाइनेछ ।
- कृषि तथा पशु सेवा अन्तर्गतका प्राविधिकहरुको संलग्नतामा कृषि तथा पशु घुम्ती सेवा शिविर संचालन गरिने छ ।
- बालि पात्रो निर्माण गरि घरघरमा वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- एक गृह दुई वृक्ष कार्यक्रम संचालन गर्न आवस्यक नीति लिइनेछ ।
- कृषि बालीमा प्रयोग गरिने बिषादी नियन्त्रण गर्न तालिम संचालन गरिनेछ ।
- गाँजा खेति गर्ने किसानलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- किसान द्वारा उत्पादित बस्तुहरु तथा बनमा पाइने मसला बालीको बजारीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- **कृषकको उत्पादन अजयमेरु सरकारको वजार** भन्ने नारालाई सार्थक वनाउन कृषि उपजहरुलाई गाउंपालिका स्तरीय कृषी उपज संकलन केन्द्र स्थापना गरि कृषकहरुले उत्पादन गरेका वस्तुहरु सहकारी /समुहहरुको माध्यमद्धारा खरिद गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।
- कृषि पेशालाई मर्यादित तथा आय आर्जन मुलक पेशाको रुपमा विकास गर्न युवाहरुले संचालन गरेका नमूना कृषि तथा पशु फर्म हरुलाई **"कृषि आधुनिकरणका लागि युवा रोजगार ,आर्थिक समृद्धिका लागि अजयमेरु सरकार"** भन्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- पशु पालन, घाँस खेती, गोठ सुधार, पशु मुत्र संकलन, झोल मल उत्पादन, जैविक विषादी उत्पादन तथा प्रयोग, सूक्ष्म जौविक मल आदिवाट माटोको उर्वरापन कायम गरिनेछ । स्थानीय प्रजातिका बालीहरुको विउ उत्पादन संरक्षण तथा प्रयोगमा वृद्धि गर्दै बजारीकरण गर्ने नीति लिइनेछ । अन्न भण्डारण पूर्वाधारमा लगानी वढाई अन्न भण्डारणमा हुने क्षति न्यूनीकरण गरिनेछ ।
- **"परिवर्तित कृषि प्रणाली, मौसम सुहाउदो खेति, माटो सुहाउदो उत्पादन, उत्पादन अनुसारको बजार"** भन्ने नारा सहित अनुत्पादक कृषि क्षेत्रलाई आधुनीकिकरण, प्रविधियुक्त एवं व्यवसायिकरण गर्न गाउंपालिका स्तरीय र समुदायमा आधारित सम्भाव्य स्थान पहिचान गरि कृषि पकेट स्थापना गरिनेछ ।
- कृषिको व्यवसायीकरण, यान्त्रिकरण र मूल्य श्रृङ्खला विस्तार गरी कृषिलाई गरिबी निवारण, स्वरोजगारको अवसर र खाद्य सुरक्षाको आधारभूत रुपमा विकसित गर्दै कृषिको उत्पादन वृद्धि गर्ने निति अवलम्वन गरिने छ । साथै व्यवसायिक गाई भैसि फर्म , बाखा फर्म , कुखुरा फर्म , बिकास र बिस्तारका लागि सहभागीतामा आधारित लागत साझेदारी दिने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।
- कृषि उपज तथा कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भरताका लागि उद्यमशीलताको प्रवर्द्धन गर्न मल, बिउ, कीटनाशक औषधीको उपलब्धता, उत्पादित वस्तुको भण्डारण तथा प्रशोधन र बजार व्यवस्थामा सहजीकरण गर्न र सिंचाई सुविधा प्रवर्धन गर्न आवश्यक निति लिइनेछ ।
- वडा नं. ६ लाई फलफूल तथा महमा आत्मनिर्भर वनाउनका लागी आधार तयार गरिनेछ ।
- लेकाली क्षेत्रलाइ ओखर मसला पकेट क्षेत्रको रुपमा विकाश गर्न आवस्यक निति लिइने छ ।
- "कृषिमा युवालाई रोजगार" कार्यक्रम मार्फत यस क्षेत्रका पर्याप्त मात्रमा रहेको वाँझो जमिनमा वहुआयामिक कृषि फर्मको माध्यम वाट रोजगारी सिर्जना गर्ने र युवाहरुलाई आत्मनिर्भरता नीतिको अवलम्बन गरिनेछ ।
- कृषीमा आधुनीकिकरण गरि प्रवीधी युक्त कृषी निर्माणको कार्यलाई अगाडी वढाइनेछ
- **"एक गाउँ एक उत्पादन "** नीति अनुरुप ६ वटै वडामा कृषी विज्ञको टोली वाट अनुगमन गराई माटो परीक्षण गरी उत्पादन वृद्धी गराउने कार्यलाई अगाडी वढाइनेछ ।

- जंगली जनावरको आक्रमण बाट कृषी उत्पादन लाई जोगाउन क्लस्टरवाइज घेरवार कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
- आलु जोन, मसला ब्लक, भटमास ब्लक, मकै ब्लक, धान ब्लक र परम्परागत रैथाने वाली जस्तै कोदो, रैया मुद्रो, काकुन पकेटको निर्माण गरीनेछ ।
- कृषी कार्यलाई सिंचाई संग जोड्न साना सिंचाई कार्यक्रमलाई प्रभावकारि बनाईनेछ ।
- कृषीलाई प्रविधी मैत्री बनाउन हाते टेक्टर थ्रेसर ,क्रोलीङ मसिन मलगायत कृषी औजारहरुको संघ र प्रदेश संगको लागत साझेदारीमा प्रभावकारि ढङगबाट अगाडी बढाईनेछ ।
- टोल टोलमा कृषक समुह निर्माण गरि कृषी प्रविधी कार्यक्रम हस्तान्तरण गरीनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र कृषक समुहहरुलाई उत्प्रेरीत गरी कृषक शहकारी निर्माण गर्ने निती लिइनेछ ।
- ष्लफूल पकेट क्षेत्र निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- अजयमेरु गाउँपालिकामा कृषक संजाल गठन गरिने छ ।
- युवाहरुलाई कृषीमा आकर्षण गराउन युवा कृषक अनुदान कार्यक्रम प्रभावकारि ढङ्गबाट अगाडी बढाईनेछ ।

  एकल महीला र विदुर पुरुषलाई कृषीमा आकर्षण गराउनको लागी उत्पादनमा आधारीत लागत साझेदारी निती लागु गरीनेछ ।
- गाउँपालीका भित्र रहेको वाँझो जग्गामा कृषी उत्पादन बढाउन भुमी-बैङ्कको स्थापना गरी वाँझो जग्गा उपयोगी विशेष कार्यक्रम संचालन गरीनेछ ।
- एक वडा एक फलफूल बगैंचा र हरेक वडा एक पुस्प बगैंचा सरकारी तवरवाट संचालनमा ल्याईनेछ ।
- व्यवशायिक नर्सरी फर्महरुलाई आवस्यक अनुदान सहयोग निति लिइनेछ ।
- कृषी ऋण सहजै उपलब्ध गराउनका लागी गाउँपालिका भित्र रहेका बैङ्क ,सहकारि संस्था र लघुवीत्तसंग सहकार्य गर्ने निती अवलम्वन गरीनेछ ।

पशुः

- अण्डा उत्पादनमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका बनाउन बिशेस कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
- पशु रोग पहिचानका लागि पशु प्रयोगशाला (ल्याब) सुचारु गरिनेछ ।
- पिल्कोटी च्याखुराको संघ र प्रदेश संग समन्वय गरी स्थानिय प्रजातीको विकास, संरक्षण र प्रचार गरीनेछ ।
- एच.आई.भी. पीडित, दलित टुहुरा वालवालिका र अति विपन्न एकल महिलाहरुलाई वाखा अनुदान दिइने छ
- गाँउपालिका भित्र रहेका कृषी तथा पशुसेवा इकाइमा एग्रोभेट संचालनमा ल्याईनेछ ।
- घाँस खेती प्रवर्धन कार्यक्रमलाई व्यवस्थीत रुपमा संचालनमा ल्याईनेछ ।
- दलित, हलिया तथा एकल महिला लक्षित बाखा पकेट, वृहत्तर वाखा विकास कार्यक्रम निरन्तरता दिइनेछ ।
- व्यवसायीक रुपमा बाखापालन, कुखुरा पालन, भैसी पालन , वंगुर पालन र गाई पालन कृषक लाई प्रोत्साहन गर्ने निति लिइनेछ
- मागमा आधारीत कार्यक्रमलाई उचीत मापदण्ड नीर्माण गरी प्रभावकारी ढङ्गवाट संचालनमा ल्याइनेछ ।
- अपाङ्गता भएका ब्यक्तिलाई सम्मान पशुपालनमा आकर्षण भन्ने मुल नराका साथ अपाङ्गता भएका व्यक्ति लाई व्यवसायीक कार्यक्रममा जोडीदीइनेछ ।
- स्वच्छ मासु उत्पादनका लागी मासुपसल सुधार कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- अजयमेरु गाउँपालिका अन्तर्गत ६ ओटै वडाहरुमा पशु सेवा इकाई तथा कृषि सेवा इकाई स्थापना गरि कृषकको घर दैलोमै सर्ब सुलभ सेवा प्रदान गरिने छ ।

- यस गाउँपालिका अन्तर्गत संचालित पशु सेवा इकाई तथा कृषि सेवा इकाईबाट निरन्तर सेवा प्रवाह गर्न सर्बसुलब दररेटमा पशु स्वास्थ्य घुम्तीकोष तथा कृषि जन्य बिउ बिषादी बिक्रि गर्न, खरिद गर्न कृषि सेवा घुम्ती कोष संचालनमा ल्याइने छ ।
- कृषकहरुलाइ व्यवस्थित पशुपालन तथा कृषि सम्बन्धि तालिम दिलाई आधुनिक प्रविधि सम्बन्धमा जानकारी गराइनेछ ।
- अति बिपन्न दलित महिला सम्प्रदायमा कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धि लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरि आयआर्जनमा वृद्धि गरिनेछ ।

(ख) उद्योग तथा वाणिज्य :

- औद्योगिक ग्रामको स्थापनाको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन निर्माण भैसकेकाले औधोगीक ग्राम स्थापना गर्नका लागि संघ र प्रदेश सरकारसंग सहकार्य गरिनेछ । साथै साविकको देवलमा पनि औद्योगिक ग्राम स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा स्थानीय श्रम, सीप र प्रविधिमा आधारित लधु उद्योगहरु स्थापना गराउने नीति लिइनेछ ।
- यस गा.पा.भित्र साना तथा मझौला उद्योग स्थापना गर्न प्राथमिकता दिई युवाहरुलाई बजार सुहाउँदो सिप विकासका कार्यक्रम बनाईने छ ।
- खानीजन्य उद्योगको पहिचान र उत्खनन्का लागी संघ ,प्रदेश लगायत निजी क्षेत्रको सहयोगमा सम्भाब्यता अध्ययन गर्ने निती अवलम्वन गरिने छ ।
- परम्परागत पानी घट्ट, कोलु, मगराउँ (ढुगैं धारा) लाइ स्तरीकरण तथा प्रविधिमैत्रि गर्ने कार्यकम ल्याइनेछ ।
- यस गा.पा. भित्र रहेका उद्योग र ब्यवसायलाई ब्यवस्थित गरि करको दायरामा ल्याईने छ ।
- मझौला उद्योग संचालन गर्न चाहाने आन्तरीक तथा वाह्य लगानीकर्तालाइ दर्ता सुल्क तथा ३ वर्ष सम्मको कर निसुल्क गरीनेछ ।
- ठुला उद्योग संचालन गर्न चाहने व्यवसायीलाइ निसुल्क जग्गा उपलब्ध गराउन सहजिकरण गरीने छ । साथै निजि क्षेत्रलाइ आकर्षण गर्ने निति लिइनेछ ।
- गा.पा. वाट पोशाक भत्ता पाउनेलाई स्वदेशमै उत्पादीत पोषाक अनिवार्य लगाउने नीति लीइनेछ ।
- अरुलाई समेत स्वदेसी उत्पादनको प्रयोग गर्न अभिप्रेरीत गर्ने नीति लिइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पादित कृषि जन्य उत्पादन निर्यातको लागि प्याकिङ्ग, लेबलिङ्ग गर्न उद्यमीलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गा.पा भित्रका साना उद्योगीलाई प्रविधि हस्तान्तरण गरि आधुनिकिकरणमा जोड दिईनेछ ।
- बजार अनुगमनलाई नियमित रुपमा प्रभावकारी तवरले कार्यान्वयन गरिने छ ।
- .स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु तथा घरेलु उद्यमहरुको प्रवर्धन गर्न सीपमूलक तालिमको व्यवस्था गरी उत्पादित वस्तुहरुको बजारीकरणको सुनिश्चितता प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने गरी कार्यक्रम बजेट व्यवस्था गरीनेछ ।
- साना तथा लघुउद्योग लाई प्रोत्साहन गर्ने निति लिइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा पाइने अमला, कोइरालो,आँप, लसुन,कागती लगायतवाट अचार निर्माण गर्ने तथा स्थानीय सामाग्रीबाट निर्माणहुने उद्योगको स्थापना गर्ने निती अवलम्वन गरीनेछ र उक्त उद्योग स्थापना गर्न प्रोत्साहनका कार्यक्रम सहित वजारीकरणमा सहयोग गर्ने निती लिइनेछ ।
- महिला हरुलाई व्यवसायमा आत्मनिर्भर वनाउने उद्देश्यले दुनाटपरी, फुल, निर्माणको तालिम प्रदान गरि व्यवसायमा प्रोत्साहन गर्ने निती लिइनेछ ।
- अजयमेरु गाउँपालिका भित्र प्रसस्त मात्रामा रहेको ढुङ्गा, गीट्टी, वालुवा र सीलेट लगायत खानी जन्य पदार्थको उत्खनन र वजारी करण गर्न आवश्यक निती अवलम्वन गरी आन्तरीक आम्दानी वृद्धी गर्ने लक्ष्य लीइनेछ ।

- देवलमा महिला औद्योगिकग्राम स्थापनाको लागि आवस्यक पहल गरिने छ |
- साझा सुविधा केन्द्र राजुलमा स्थापना गर्न पहल गरिने छ |
- उद्योग स्थापना गर्न आवस्यक पहल गरिने छ |
- स्थानीय कला कृतिको संरक्षण गर्ने उद्यमीलाइ प्रोत्साहन गरिने छ |

(ग) पर्यटन तथा संस्कृती :

- यस गा.पा.भित्र रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक, प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक पर्यटकिय क्षेत्रको पुर्वाधारको निर्माण गर्दै आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई भित्र्याउने नीति लिइने छ।
- यस गा.पा. भित्रका सबै ऐतिहासिक,प्राकृतिक, पर्यटकिय तथा धार्मिक स्थलको स्रव्य दृष्य सामाग्री तयार गरी राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय रुपमा प्रसार प्रचार गरीनेछ।
- अजयमेरुकोट, देवल, जगन्नाथ, डागेश्वरी,कोला समैजि, गंगेश्वर, दुर्गाभगवति,चोरा भगवति, सहस्त्रलिङ्ग वेताल,हंसराज, लटाकटारी, खिरेश्वर घनघस्या लेक,रानीवन लगायतका स्थानको समग्र गुरुयोजना निर्माण गर्ने लाई निरन्तरता दिईनेछ।
- अजयमेरु कोट, देवल पार्क, भागेश्वर धुरा , झालमाण्डौ लगायत पर्यटकीय क्षेत्रमा भौतिक संरचनाका कामहरुमा तिव्रता दिइनेछ।
- घनघस्या लेक,रानीवन लगायतका स्थानको ब्रुसर निर्माण गरिनेछ।
- पर्यटनस्थल पहुँच मार्ग निर्माण, विस्तार तथा स्तरीकरणमा जोड दिइने छ।
- स्थानीय चाडपर्व, मेला, दिवस संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका लागि प्रचारात्मक तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
- जनयुद्ध कालीन अवस्थाका निर्मित संरचनाको विकास, सम्वर्द्धन र संरक्षण गरिने छ।
- स्थानिय मौलिक संस्कृति, भाषा, भेषभुषा, सभ्यता, संगीत, नृत्यको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ। साथै धामि पन्ना भरणीया, पुजारीलाइ सम्मानको कार्यक्रम ल्याइनेछ।
- स्थानीय मौलिक कला संस्कृतिको जगेर्ना गर्न संग्रहालय स्थापना कार्यलाइ थप प्रभावकारी वनाइ संचालनमा ल्याइनेछ।
- परम्परागत पुराना संस्कृती जस्तै फाग, भैलो, होली ,चैत, धुमारी,गौरा नाच जस्ता सांस्कृतिक धरोहरको संरक्षणमा उच्च प्राथमिकता दिइनेछ र प्रर्दसनीको कार्यक्रम गरिनेछ।
- अजयमेरुकोट लगायत पर्यटकीय क्षेत्रमा भौतिक संरचनाका कामहरुमा तिव्रता दिइनेछ
- तिन वटै सहिद स्मृति सहित सबै पार्कलाई व्यवस्थीत गरि पर्यटक भित्र्याउने निति लिइनेछ।
- अजयमेरु गाँउपालिको पहिचान र यस क्षेत्रका पर्यटकीय स्थलको पहिचान गराउने उद्धेश्यले अजयमेरु महोत्सवको आयोजना गरीनेछ।
- गाउँपालिका भित्रका मनाईने विभीन्न चाँडपर्व र पालीका स्तरिय कार्यक्रममा अनिवार्य स्थानीय पोषाकको प्रयोग गर्ने निती लिइनेछ।
- "**अजयमेरु क्षेत्रको पहिचान कला संस्कृतमा अजयमेरुको शान**" भन्ने अवधारण अनुरुप "**हाम्रो अजयमेरु हाम्रो गौरा**" कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ।
- सामाजिक-सांस्कृतिक तथा पर्यावरणीय महत्वका मन्दिर, नदिनाला, बनजगंल आदिको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्ने कार्यक्रमहरु ल्याईनेछ।
- पर्यटन उद्योगको विकास एवं प्रर्वधनका लागि आन्तरिक पर्यटन विकासलाई जोड दिइनेछ। पर्यटकीय व्यवसायको वजारीकरण गर्न आधुनिक सूचना प्रविधिको उपयोग तथा निजी क्षेत्रको सहकार्यमा सुरक्षित पर्यटन व्यवसायको व्यवस्थापन तथा ग्यारेन्टी गरिनेछ।
- अजयमेरु गाउपालिका वडा नम्बर ४ मा रहेको डोटेली संग्रहालय लाई संचालन गरिनेछ।
- पर्यटकीय गन्तब्यहरुको पहिचान गरि वडा न. १ देखि ६ सम्मका पर्यटकीय क्षेत्रहरुमा पर्यटक बढाउनको लागि कार्ययोजना बनाइने छ |

- प्राचिन कालमा निर्मित बगरहरुको संरक्षण तथा पुनर्निर्माण गरिनेछ ।
- डागेश्वरी गंगेश्वर मन्दिर क्षेत्र भित्र धार्मिक बन स्थापनाका लागि पहल गरिने छ |
- संघ र प्रदेशको सहयोगमा वडा न. ६ मा देवदार संरक्षण क्षेत्र स्थापनाका लागि आवस्यक कार्य गरिने छ |
- देवल भागेश्वर पदमार्ग स्थापना गरि पर्या पर्यटनलाइ प्रवर्धन गरिनेछ |
- निजि क्षेत्र संगको सहकार्यमा अजयमेरु कोट र जगन्नाथ मन्दिरको गुरुयोजना तयार गरि आवस्यक पूर्वाधार निर्माण गरिने छ |
- साहसिक पर्यटनको सम्भावित क्षेत्रको सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ |
- हंसराज देवल लटामांडू डागेश्वरी पदमार्गका लागि आवस्यक पहल गरिनेछ |
- शहरी बनको अवधारणा अवलम्बन गर्न आवस्यक पहल गरिनेछ |
- पुरातात्विक सम्पदाको पुनर्निर्माण तथा मर्मत गर्दा आधुनिक प्रविधिको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ |
- वडा नम्बर ५ र ६ मा सम्भावित ठाउँमा वाल उद्दान निर्माणको लागि आवश्यक प्रकृयाको थालनी गरिनेछ ।

(घ) सहकारी :

- गाउँपालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरुलाई उत्पादनशिल र रोजगारी सिर्जना गर्ने कार्यक्रम तर्फ प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- सहकारीको अनुगमन निरीक्षण गरी वित्तीय सुशासन कायम गर्न तर्फ जोड दिइनेछ ।
- सहकारीको माध्यमबाट व्यवसायिक कृषि, घरेलु तथा साना उद्योगको स्थापना गरी नागरिकहरुको जीवन स्तर उकास्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै सहकारीलाइ मर्ज गर्न प्रोत्त्साहित गरी सहकारीको स्तरीकरण र सवलीकरण गर्ने निती लिइनेछ ।
- कृषि सहकारी गठन, पुर्नगठन, विस्तार गरि कृषिलाई सहकारीसँग जोड्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सहकारी सुशासन तथा संस्थागत क्षमता अभिबृद्धिका व्यवस्थापन तथा लेखापालन तालीम सञ्चालन गरिने छ ।
- विगतका अनुदानमा संचालीत सुपथ मुल्यका सहकारी पसलको खोज गरी ब्यवस्थीत गरीनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका विधुत सेवा ग्राहीको मशसुल संकलन गरी जिल्लामा बुझाउने कार्यमा सहजीकरण गर्ने सहकारी संस्थालाइ यातायात तथा संकलन खर्चमा सहयोग गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गरिवि निवारण कोष र स्थानिय विकास कोषको रकमलाइ सहकारी संग जोडि परिचालन गरिनेछ ।
- खा.पा.योजनाको मर्मत संभार कोषलाई सहकारी सँग जोडने निति लिईनेछ ।
- तीन खम्बे अर्थनीतिलाई आत्मसात गर्दै आर्थिक विकासकाकृयाकलापहरुमा सहकारीलाई महत्वपूर्ण भूमिका प्रदान गरि सहकार्य अघि बढाइने छ ।
- सहकारीलाई गरिबि निवारण ,रोजगारी सृजना र आर्थिक बृद्धिको मेरुदण्डको रुपमा बिकाश गरिनेछ ।
- कृषि तथा रोजगारी प्रर्वद्धन कार्यक्रममा सहकारी परिचालन गरि आर्थिक विकासका क्रियाकलापहरु संचालन गरिनेछ ।
- **"सक्षम सहकारी भरिन्छ भकारी" भन्ने मूल नाराका साथ** वडामा संचालित कृषि सहकारी हरु मार्फत कृषकलाइ घुम्ती तथा बिउ पुजी कोष संचालन गरिने छ |
- सहकारीको ऋण प्रवाहमा आइपर्ने समस्या समाधानका लागि आवस्यक पहलकदमी गरिनेछ |

(ङ) वित्तीय क्षेत्र :

- नागरिकलाई बैंकिङ्क सेवामा पहुँच अभिबृद्धि गर्न गाउँपालिका भित्र स्थापित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जनताको घर दैलोसम्म पुग्ने बातावरण सृजना गरिने छ ।

- वित्तिय क्षेत्रहरुलाई पूजी निर्माण हुने, उत्पादनशील क्षेत्र र रोजगारी सृजना हुने क्षेत्रहरुमा लगानी गर्न उपयुक्त वातावरण सृजना गरिनेछ ।
- यस गाउपालिका भित्र थप वित्तीय संस्था स्थापना गर्नका लागि आकर्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- वित्तीय संस्थाहरुलाइ व्यवसायीक कृषि तथा अन्य आयमुलक कार्यमा ऋण लगानी तथा अनुदान गर्न सहजीकरण गरीनेछ ।
- वैङ्क तथा वित्तिय संस्थामा सर्वसाधारणको पहुचको सुनिस्चितता गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र वित्तिय क्षेत्रको लगानी भित्र्याउन उपयुक्त वातावरणको सृजना गरि वित्तिय क्षेत्रलाई सर्वसाधारण संग जोडीनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र कार्यक्षेत्र भएका लघुवित्त संस्थाहरुलाई नियमन गरिनुका साथै बैङ्क तथा लघुवित्तहरुलाई सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम कार्यान्वयन गरि पालिकालाई जानकारी गर्न लगाइनेछ ।
- गाउँपालिकामा रहेको सम्पूर्ण जनसंख्याको ४० प्रतिसत नागरीकलाइ वैकिंग खाता मार्फत कारोवार गराउन प्रोत्साहित गर्ने निति अवलम्वन गरिनेछ ।

(ङ) युवा तथा रोजगारी :

- युवाको मागमा आधारीत रहेर सिप विकास तालिम संचालन गरिनेछ ।
- युवाहरुलाई विभिन्न कार्यक्रम मार्फत रोजगारी तथा युवा उद्यमशिलताको विकास गरिनेछ ।
- युवा केन्द्रीत विविध कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- युवाहरुलाई उद्यमशिलता अभिवृद्धि गर्नका लागि रोजगारीका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन ।
- एक गाउँ एक युवा समुहको अवधारणा अवलम्बन गरि उत्पादन संग जोड्ने नीति लिइनेछ ।
- सिप सिकेका तर प्रमाणपत्र नपाएका युवालाई सिप परिक्षणका लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- दक्ष कामदारहरुको तथ्यांक संकलन गर्ने कार्य अगाढी बढाइने छ ।

२ सामाजिक क्षेत्र

(क) शिक्षा:

- अभिभावकको इच्छा गुणस्तरीय शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत अभिभावक भेटघाट कार्यक्रम आमा समूह कार्यक्रम संचालन गर्न विद्यालयहरु संग आवस्यक सहयोग र समन्वय गरिने छ ।
- बालिका संग पालिका कार्यक्रम अन्तर्गत वालविवाह न्यूनीकरण गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- विद्यार्थी भर्ना कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन भर्ना कार्यक्रम सघन रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यार्थीहरुको कक्षा छोड्ने दरलाई शून्यमा पुर्‍याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वालविकास कक्षाहरुमा न्युनतम मापदण्डका कक्षाकोठा निर्माण गर्ने नीति लागु गरिनेछ ।
- सरोकारवालाहरुसँग शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धी गर्न अन्तर्कियात्मक छलफल कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यालय सरसफाई र शिक्षक तालिमको व्यवस्था, बालविकास तालिम, संस्थापक र शिक्षा क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान गर्नेलाई सम्मान गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुमा जनप्रतिनिधि, कर्मचारी विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षकका सन्ततिलाई भर्ना गर्न उत्प्रेरीत गरिनेछ ।
- वार्षिक रुपमा उत्कृष्ट शैक्षिक उपलब्धी हासिल गर्ने विद्यालयलाई प्रोत्साहन दिने नीति लिइनेछ ।
- एक आपसमा गाभिन चाहाने विद्यालयलाई गाभिएपछि नगद अनुदान दिइने छ साथै विद्यालय मर्ज गर्न आवस्यक सुझाव संकलनका लागी कार्यदल गठन गरिनेछ । वालविकास र सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई समय सापेक्ष व्यवस्थित र परिमार्जित गरी समुदायमा संचालीत वाल विकासलाई क्रमश विधालयमा गाभीने नीति लिइनेछ ।

- वालविकासलाई मुल्याकंनमा आधारित वनाइनेछ ।
- विद्यालय शिक्षामा सुधारका लागि गाउँ शिक्षा नीतिलाई समय सापेक्ष बनाइने छ साथै सबै कक्षाका सम्पूर्ण परीक्षालाई गाउँपालिका स्तरीय वनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्राविधिक विद्यालयलाई प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- नयाँ प्राविधिक विद्यालय संचालन गर्ने विद्यालयलाई विशेष सहयोग गरिने छ ।
- भिन्न क्षमता भएका विद्यार्थीको तथ्याङ्क संकलन गरी अध्ययनका लागि प्रोत्साहन दिइने छ ।
- भौतिक रुपमा समस्याग्रस्त देखिएका विद्यालयको पहिचान गरी पुर्वाधार विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयहरुको नियमित अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यलाई एकीकृत मोडेलमा सञ्चालन गरिने छ ।
- शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यार्थी विच विज्ञहरुको उपस्थितिमा अर्न्तरकिया कार्यकमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालय शिक्षा क्षेत्रयोजना (SESP) अन्तरगत क्षमता अभिबृद्धि तथा गोष्ठि संचालन गरिने छ ।
- टुहुरा र जेहेन्दार विद्यार्थी, शहिद , वेपत्ता तथा घाइते परिवारका छोराछोरीलाईउच्च शिक्षाका लागी छात्रबृत्ती दिईनेछ ।
- शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको मनोवल उच्च राख्न तालिम तथा कार्यसम्पादनमा आधारीत प्रोत्साहान प्रणालीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शिक्षक अभावको समस्यालाई न्युनीकरण गर्न स्वयंसेवक शिक्षक कार्यकमलाई निरन्तरता दिदै, स्वयसेवक शिक्षक राख्न सहयोग गर्न निजि क्षेत्र तथा संस्थालाई सार्वजनिक आह्वान गर्ने कार्यको निरन्तरतामा जोड दिइनेछ ।
- विद्यालय स्तरमा खेलकुद गतिविधिलाई प्रभावकारी बनाउनका लागिमाध्यमिक विद्यालयमा १ खेल शिक्षक र खेल सामाग्री उपलब्ध गराउने कार्यकमलाई निरन्तरता दिईनेछ । साथै आधारभूत तहमा १ खेल शिक्षक र खेल सामाग्री उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- प्राविधिक तथा उच्च शिक्षा अध्ययन गरेका युवालाई गाउँमै सेवा गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- कक्षा ८ र SEE को परिक्षामा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने विद्यार्थिलाइ उच्च शिक्षा पढाइमा प्रोत्साहित गर्ने निति लिइनेछ ।
- विद्यालय क्षेत्र बाहिरका विद्यार्थीलाई विद्यालय भित्र ल्याईनेछ । विद्यालय बिचमै छोडने विद्यार्थीलाई पुनः विद्यालयमा ल्याउने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- **"गुणस्तरिय शिक्षामा आधुनिक प्रबिधि र शैक्षिक पुर्वाधार, दक्ष तथा प्राविधिक जनशक्ति निमार्णको आधार"** भन्ने नाराका साथ शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि आवस्यक नीति अवलम्वन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा **SEE** मा उत्कृष्ट २ जना विद्यार्थीहरुलाई उच्च शिक्षामा :MBBS अध्ययनका लागि **“अजयमेरु गाउँपालिका छात्रबृत्ति”** कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयहरुको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका साथै विद्यार्थीहरुको प्रविधिसंग पहुँचका लागि ICT , पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला नभएका विद्यालयहरुमा व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरीय हुने कक्षा ८ को परिक्षा लाई थप प्रभावकारी र व्यवस्थित रुपमा संचालन गरिनेछ । साथै परिक्षामा उत्कृष्ट हुने विद्यार्थी र विद्यालयलाई पुरुस्कारको व्यवस्था समेत गरिनेछ ।
- **”विद्यालय स्तरीय स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम**” सञ्चालन गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- यस गापा अन्तरगत कार्यरत रहेको विद्यालय कर्मचारी र वालविकास सहजकर्ता हरुलाई नेपाल सरकारले निधारण गरेको मासिक न्युनतम पारिश्रमिक उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- राष्ट्सेवक शिक्षकको क्षमता एवम मनोवल वढाउन उत्कृष्ट ३ जना शिक्षक छनौट गरि राष्टि्य शिक्षा दिवसको अवसरमा पुरुस्कृत तथा सम्मान गरिनेछ । साथै आव २०७९।०८० मा अनिवार्य अवकास भएका शिक्षकहरुको विवरण तयार गरी सम्मान गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सम्पूर्ण शिक्षकहरुलाई प्रोत्साहन गर्नका लागि वार्षिक रुपमा प्रति शिक्षक कर्मचारीलाई रु ३००० प्रोत्साहन भत्ता उपलव्ध गराइने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- कोभीड १९ र अन्य महामारीको कारण अस्तव्यस्त र सबै भन्दा बढी प्रभावीत शिक्षा क्षेत्रलाई माथि उकास्न अभिभावक शिक्षामा विशेष जोड दिइनेछ ।
- शैक्षिक शत्रको सुरुमै विद्यालय प्र.अ. र शिक्षक संग करार सम्झौता गरि सिकाई उपलब्धी को प्रतिशत लक्ष्य तोकीनेछ र उक्त लक्ष्य प्राप्ती गर्ने विषयगत शिक्षकलाई पुरुस्कारको व्यवस्था गरीनेछ र लक्ष्य पुरानगर्ने शिक्षकलाई अनिवार्य सरुवाको व्यवस्थ गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयमा जडान गरीएका ई-हाजीरी लाई प्रभावकारी ढङगवाट संचालनमा ल्याई उपस्थीतिको आधारमा पुरस्कार र दण्ड दिने निति अवलम्बन गरीनेछ ।
- सबै विद्यालयमा इन्टरनेटको सुवीधा उपलब्ध गराइनेछ ।
- गाँउपालिका भित्ररहेका माध्यमिक तथा आधारभुत विद्यालयमा चमेना गृहको स्थापना गराई स्व अनुसासीत हुन अभिप्रेरीत गराउने नीती अवलम्वन गरिनेछ ।
- दिवा खाजा कार्याक्रमलाई प्रभावकारी वनाउन सम्भव भए सम्म पालीका भित्र मात्र उत्पादन भएका खाद्य सामग्री प्रयोग गर्ने नीती अवलम्वन गरीनेछ ।
- हरेक वार खाना चार अनुसार दिवा खाजा कार्यक्रम लाई निरन्तर अनुगमन र मुल्याङन गरीने नीती अवलम्वन गरीनेछ ।
- विद्यालय भित्र रहेका वालवीकास केन्द्रमा वालवालीकाको थकाई अन्त्य गर्न खेल सामग्री सहीत आराम कक्षको स्थापना गर्ने नीती अवलम्वन गरीनेछ ।
- पालीका भित्रका सबै विद्यालयमा कक्षा कोठाको मर्मत गरी शृङगार युक्त कक्षा कोठा निर्माणको नीती लागुगरीनेछ ।
- **<u>हामी बनाउँछौ हाम्रो विद्यालय</u>** कार्यक्रम अगाडी वढाउन आवश्यक कानुनको निर्माण गरी प्रभावकारि ढङ्गवाट उक्त कार्यक्रम लागुगर्ने नीती अवलम्वन गरीनेछ ।
- सामुदायीक सिकाई केन्द्रहरुलाई समुदाय र विद्यालयका कार्यक्रम संग जोडीने नीती लागुगरीनेछ ।
- अनौपचारिक शिक्षाका कार्यक्रमहरु लागुगरी आय आर्जन कार्यक्रम अगाडी वढाईने नीती अवलम्वन गरीनेछ ।
- पालीका भित्र एक विद्यालय सुवीधा सम्पन्न छात्रवास सहीतको नमुना विद्यालय निर्माणको प्रक्रीया लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- माध्यमीक विद्यालयमा खेलकुदका गतीविधी अगाडी वढाउन खेलकुद प्रशिक्षक अनिवार्य गर्ने नितीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सबै विद्यालयमा तरकारी खेती, फलफुल र फुल वगैचा अनिवार्य निर्माण गर्न हरित विद्यालय नीती अवलम्वन गरीनेछ ।
- गुणस्तरीय शिक्षा निर्माणका लागी शिक्षक सम्मेलनको आयोजना गरी गुणस्तर मुल्याङकन लिडरको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- एस ई ई परिक्षामा सर्वोत्कृष्ट अंक ल्याउने एक दलीत, एक अती विपन्न र A^+ ल्याउने विद्यार्थी लाई उच्च शिक्षा अध्ययनका लागी आर्थीक प्याकेज को व्यवस्था गरीनेछ ।
- आन्तरीकरुपमा विद्यालयको प्रतिस्पर्धा वढाउनको लागी गाउँपालिका स्तरिय आन्तरीक अवलोकन र मुल्याङ्कन भ्रमणको व्यवस्था गरीनेछ ।
- वीद्यार्थीका लागी प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गरीनेछ ।
- सबै माध्यमिक विद्यालयलाई अर्न्तर मावि स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि प्रोत्साहन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- पलिका स्तरका सबै विद्यालयहरुमा छिटो भन्दा छिटो सञ्चार गर्नका लागि ६ वटै वडामा सम्पर्क प्रअको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- सबै विद्‌यालयका प्रधानाध्यापकहरुका लागि प्रोत्साहन स्वरुप थप प्रअ भत्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरुका सबै गतिविधी सञ्चालनमा एकरुपता कायम गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुमा स्काउट र वाल क्लव मार्फत शैक्षिक क्रियाकलापहरु सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा प्रोत्साहनका साथै गाउँपालिका स्तरमा स्काउट र वाल क्लव गठन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयको IEMIS प्रर्णालीलाई पूर्ण व्यवस्थीत गरी तथ्यांक व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- रोष्टर शिक्षक मार्फत विद्यालयको अनुगमन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- आधारभूत तह कक्षा (१-८) मा हाम्रो अजयमेरु नामक पाठ्यपुस्तक सबै विद्यालयहरुमा सबै विद्यार्थीहरुको हातहातमा समयमै निःशूल्क वितरण गरिनेछ ।
- वालविकास शिक्षालाई तहगत प्रर्णालीमा सञ्चालन गर्न आवश्यक पहलकदमी गर्ने र त्यसका लागि सरोकारवालालाई उत्प्रेरित गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुको अवलोकन भ्रमण कार्यक्रममा आवश्यक सहयोग गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्रअ हरुको कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन विज्ञ व्यक्तिहरुसँग अन्तक्रिया तथा छलफल सञ्चालनमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा विद्यार्थी प्रोफायल अविवार्य बनाउने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- सबै विद्यालयमा अभिभावक लगबुक राख्ने कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षा दिन इच्छुक सामुदायिक विद्यालयहरुलाई पूर्वाधार तथा शिक्षक दरबन्दी लगायतका कार्यमा प्रोत्साहन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- संस्थागत विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरुलाई श्रम ऐनले तोके वमोजिम न्युन्तम पारिश्रमिक उपलब्ध गराउने व्यवस्थाका लागि पहलकदमी गरिनेछ ।
- लैंगिक हिँसा, लागु पदार्थको दुर्वेशनी तथा सामाजिक संजालको दुरुपयोगका विरुद्ध विद्यालयमा जनचेतना सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- जीवन रक्षा केन्द्र सहित अन्य संघ संस्थाहरु संघ समन्वय गरि विद्यालयको दिवा खाजा व्यवस्थापन गर्ने कार्य विस्तार गरिने छ ।
- शिक्षक विद्यार्थी गृहकार्य डायरीको अनिवार्य प्रयोगलाइ निरन्तरता दिइने छ ।
- वडा न. ६ अन्तर्गत दलित जेहेन्दार विद्यार्थीलाइ वडा अध्यक्ष प्राविधिक छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाइ निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयको बाह्यवातावरणमा हरियाली र सरसफाई कार्यलाई व्यवस्थित गर्दै ३ तारे विद्यालय घोषणा कार्यक्रमलाइ निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यार्थी नेतृत्वको विकास हुने गरि प्रतेक हप्ता कक्षा मोनिटरको परिवर्तन गर्दै व्यवस्थापन गर्ने नीति ल्याईनेछ ।
- विद्यालयमा अनिवार्य गुनासो पेटिका राख्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- पूर्व विद्यार्थी समाजको स्थापना गर्न आवस्यक पहल गरिने छ ।
- बालबिबाहलाइ निरुत्साहित गर्न स्तनक तह उतिर्ण गरि विवाह गर्ने छात्रालाइ पुरस्कृत गरिनेछ ।
- विद्यार्थीहरुलाई सामाजिक उत्तरदायित्व बोध गराउन सामाजिक कार्यमा सहभागी गराई माटो र पसिनालाई सम्मान गर्ने जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
- श्रोत व्यक्तिको व्यवस्थापनको लागि आवस्यक पहल गरिनेछ ।

(ख) स्वास्थ्य

- 'अध्यक्षको चाहना स्वास्थ्य निरोगी जनता ' कार्यक्रम अन्तरगर्त ६० वर्ष माथिका नागरिकहरुलाई नियमित स्वास्थ्य परीक्षणका लागि, जनप्रतिनिधि सहित घरघरमा स्वास्थ्यकर्मी जाने अभियान लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- '**गाउँघरमा डाक्टर कार्यकम 'मार्फत** महिनामा एक पटक हरेक वार्डमा डाक्टर सहितको भिडियो एक्सरे, ई.सी.जी सेवा सञ्चालन कार्यक्रम अगाडी बढाईनेछ ।
- बाल स्वास्थ्य, खोप, पोषण, भिटामिन ए कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाई प्रत्येक वडामा २ बर्ष मुनिका बालबालिकाको लेखाजोखा गरि अति कुपोषीत वालवालीका केन्द्रीत बिशेष पोषण प्याकेज संचालन गरिनेछ । आ. व २०८०।८१ भित्र अस्पतालको भवन निर्माण सम्पन्न गरिनेछ ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सबैको सहज पहुँच बढाउनका लागि गाउँपालिका, निजी तथा गैरसरकारी निकायहरुबाट एकीकृत रुपमा विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर अभिबृद्धि गर्दै प्रभावकारी रुपमा सवै जनताको स्वास्थ्यमा पहुँच अभिबृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- स्वास्थ्यको पहुँचबाट टाढा रहेका वस्तीहरुमा सञ्चालीत सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ लाइनिरन्तरता दिदै केही दूर्गम स्थानमा थप गरिनेछ ।
- No More Home Delivery कार्यक्रम प्रभावकारी ढँगले अगाडी बढाइ गाउपालिकालाई No More Home Delivery गाउपालिकाको घोषणाको आधार तयार गरिनेछ ।
- ग्रामिण भिडियो एक्सरे सेवा विस्तार गरीनेछ ।
- आधारभुत अस्पतालबाट डाक्टर सहितको ई.सी.जी., भिडीयो एक्स रे, प्रयोगशाला, ओ.पि.डी सेवा लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका प्रत्येक बर्थिङ सेन्टरमा महिलाहरुको निशुल्क पाठेघरको क्यान्सर रोगको परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरुमा प्राविधिक जनशक्ति सहित संचालीत ल्यावहरुलाई निरन्तरता दिदै प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सामुदायीक स्वास्थ्यलाइ प्रभावकारी वनाउन समुदायमा नियमित स्वस्थ्यकर्मी भेटघाट कार्यकम अघि बढाइनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवालाइ थप प्रभावकारी वनाउन विशेषज्ञ डाक्टर सहितको स्वास्थ्य शिवीर र योग शिविर, आर्युवेद सेवाको शिविर संचालन गरिनेछ ।
- निसुल्क औषधी वितरण कार्यकमको सुचीमा नभएका केहि शसुल्क औषधी निसुल्क वितरण गरिनेछ ।
- मातृ तथा बालस्वास्थ्यका लागी महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेवीका र स्वास्थ्य संस्थालाई सञ्चार खर्चलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिकामा सल्यक्रिया सहितको आँखा सिविर संचालन गरिनेछ ।
- भद्रपुर आधारभूत अस्पताल ,चमडा, देवल र राजुल स्वास्थ्य चौकीमा संचालित २४ घण्टे फार्मेसि सञ्चालनलाई निरन्तरता दिदै थप गरिनेछ ।
- खोप वितरणको उपकेन्द्रलाई थप व्यवस्थीत गरि निरन्तरता दिईनेछ ।
- आधारभुत स्वास्थ्य सेवा अन्तरगंत तोकिएका सवै औषधीहरुको आपुर्ति दुरुस्त राख्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रबाट पुर्वकर्म तथा पञ्चकर्म सेवालाईनिरन्तरता दिइनेछ ।
- आखा उपचार केन्द्रलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- MSS कार्यक्रम लाई लाई थप प्रभावकारी बनाउन तथा गुणस्तरीयता कायम गर्न आवश्यक बजेट सहित निरन्तरता दिइने छ ।
- गरिव तथा बिपन्न जटिल गर्भवतिहरुलाई प्रेषण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
- कुपोषण मुक्त गा. पा. को आधार तयार गरिनेछ ।

- बिद्यालय किशोरी आईरन कार्यक्रम कार्यक्रम अन्तर्गत किशोरीहरुलाइ आइरन खुवउने कार्यक्रमलाई लाइ थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- पोषण मैत्री स्वास्थ्य चौकी र वडा हुदै गाउँपालिकालाईपोषण मैत्री बनाउनको लागि १ न. वडा बाट कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ ।
- किशोरकिशोरी मैत्री स्वास्थ्य संस्था स्थापना कार्यक्रमलाई आगामि आ.व. मा निरन्तरता दिएको छु ।
- स्वस्थ्यकर्मिलाई प्रोत्साहन स्वरुप रु ३००० र उत्कृष्ट स्वस्थ्यकर्मिलाइ पुरस्कृत गर्ने निति लिइनेछ ।
- आठ पटक गर्भजाँच लाई थप प्रभावकरी बनाउन गर्भजाँच प्रोस्ताहन कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिएको छु ।
- **"अजयमेरुगाउँपालिका को शान स्वास्थ सवल र समृद्ध नागरिक हाम्रो पहिचान "**मूल नाराका साथ गा.पा भरिका स्वास्थ्य संस्थाहरुवाट आधारभूत र गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा प्रदानको व्यवस्था गरिनेछ । स्वास्थ्य सेवालाई अझै प्रभावकारी वनाउन **"स्वास्थ्य संस्थामा स्थानिय सरकार प्रमुखको उपस्थिति तथा दुर्गम वस्तिका जनता संग सरकार "** कार्यक्रम मार्फत स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक स्वास्थ्य एकाई खोप तथा गाउँघर क्लिनिक हरुलाई सुद्रढिकरण गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थामा गर्भवति जाँच नगर्ने महिलाहरुको स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच पुर्‍याउन घरदैलो कार्यक्रम संचालन थप प्रभावकारी वनाई No more home delivery अर्थात घरमा हुने सुत्केरीलाई शुन्यमा झार्न अण्डा वितरण कार्यक्रमर सुत्केरी महिला संग उपाध्यक्षको कोशेली कार्यक्रम, मोवाइल स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- जेष्ठ नागरिक, अपांगहरुको सामान्य स्वास्थ्य जाँच तथा उपचार, गर्भ जाँच, सुरक्षित प्रसुति सेवा,सुत्केरी जाँच,पोषण सम्वन्धी स्वास्थ्य शिक्षा तथा परार्मश दिन जनता केन्द्रित स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम कार्यान्वयन "घर घरमा स्वास्थ्य सेवाकार्यक्रमलाइ संचालन गरिनेछ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी वनाउन योगदानमा आधारित महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका प्रोत्साहन कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ साथै आवस्यकता अनुसार थप गर्ने निति लिइनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाले पाउदै आएको सेवा सुविधामा बृद्धि गरि स्वास्थ्य क्षेत्रमा थप जिम्मेवार बनाउने नीति अख्तियार गरिने छ ।
- गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नको लागि स्वास्थ्यकर्मीहरुको क्षमता अभिबृद्धि गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइने छ ।
- संस्थागत विकास र सूचना प्रणालीलाई सुदृढिकरणका लागि प्रविधिमैत्री स्वास्थ्य संस्था वनाइनेछ ।
- "हामी स्वस्थ हाम्रो पालिका स्वस्थ अभियान" प्रत्येकस्वास्थ्य सेवाको पहुँच दिन भद्रपुर आधारभूत अस्पतालबाट सामुदायमा मोवाइल स्वास्थ्यको अवधारण ल्याइनेछ ।
- गर्भवती महिलालाई एम्वुलेन्स सेवामा ५० प्रतिशत छुटको व्यवस्था गरीनेछ ।
- दिर्घरोगीहरुका लागी निशुल्क स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम प्रभावकारी ढङ्ग वाट अगाडी वढाईनेछ ।
- होम डीलिभरी सुन्य गर्न संस्थागत प्रसुति कार्यक्रमका लागी विशेष कार्यक्रमको संचालन गरीनेछ ।
- पूर्ण खोप सुनिस्चीत गाउँपालीकालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- १००० दीनका आमाहरुलाई लक्षीत गरी पोषण वगैचा ,पोषण चौतारी र पोषण सहकारी कार्यक्रम अगाडी वढाइनेछ ।
- भद्रपुर आधारभुत अस्पतालबाट जनरल एक्सरे सेवा संचालनमा ल्याइनेछ ।
- अहिलेको समयमा नसर्ने रोगको महामारि बढि रहेको अवस्थामा वर्षको २ पटक ब्लड प्रेसर,सुगर र पिसावमा प्रोटिनको मात्राको निशुल्क जाँचको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- क्षय रोग मुक्त पालिका अभियान लाई आगामि वर्षमा ब्यापक रुपले अगाडि बढाइनेछ ।
- नेवुलाइजर सेवा सामुदायीक स्वास्थ्य इकाई केन्द्रवाट पनी वीस्तार गरीनेछ ।
- मातृ तथा पेरिनेटल मृत्यू निगरानी तथा प्रतिकार्य कार्यक्रम लाइ आगामि आ.व. मा सम्पूर्ण वडाहरु बाट संचालनमा ल्याइनेछ ।
- स्तन क्यान्सर सम्बन्धि स्वःपरिक्षण कार्यक्रम लाई आगामि आ.व. मा अभियानका साथ अगाडि बढाइने छ ।
- पाठेघरको क्यान्सरको स्क्रिनिङ्ग सेवा लाई सम्पूर्ण वडाहरुमा बिस्तार गरिनेछ ।

- स्वास्थ्य सेवामा समता र पहुँच कार्यक्रम लाई थप प्रभावकरी बनाई बिस्तार गरिनेछ ।
- वडा नं. २ र ६ का दुर्गम वस्ती चोरलेक र गुवाडीमा सामुदायीक स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गरीनेछ ।
- सामुदायीक स्वास्थ्य ईकाई केन्द्रहरुलाई वर्थीङ सेन्टरको रुपमा स्थापना गरीने नितीलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- आर्युबेदीक औषधालयको विस्तार गरी स्वास्थ्य उपचारको व्यवस्था गरीनेछ ।
- वडा न. ६ मा स्वास्थ्यको पूर्वाधार विकास गरिनेछ |
- एकीकृत शिविरमा हाडजोर्नी तथा नसा रोग विशेषज्ञ समेतको सेवा संचालन गरिनेछ |
- स्वयंसेविकालाई चाडवाड खर्च दिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(ग) खानेपानी तथा सरसफाई :

- सबै भन्दा वढि खानेपानिको समस्यामा रहेको वडा नं ५ र ६ को समस्या समाधान गर्न सोरनाय लिफ्ट वहुउपयोगी खानेपानि तथा सिचाइ आयोजनाको काम अगाडी वढीसकेकाले उक्त योजना यसै आ. व. सम्पन्न गरिनेछ ।
- क्रमागत योजनाहरु सम्पन्न गरिनेछन ।
- खानेपानीमा सवैको सहज पहुँच पुऱ्याउँदै स्वच्छ खानेपानी पुऱ्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सम्पुर्ण खानेपानी सुबिधा नपुगेका ठाउँमा जनताको पहुँच विस्तारका साथै खानेपानीको गुणस्तरमा समेत ध्यान दिइनेछ ।
- पूर्ण सरसफाई यूक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने कुराको आधार बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ साथै पानी परिक्षणका लागी स्थापित पानी परिक्षण ल्यावलाई निरन्तरता दिनुका साथै सुदृढ गरिने छ ।
- पानी मुहानहरु रिचार्ज गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- पुराना नाउला, पौवा, धारा, मगराउ संरक्षण सम्बर्द्धनको नीति लिइनेछ ।
- फोहोरलाई जैविक मलको रुपमा प्रयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- संघ, प्रदेश, गाउँपालिकाको आफ्नै लगानी वा साझेदार संस्था मार्फत खानेपानी योजना निर्माण गरिनेछ ।
- पूर्ण सरसफाई गुरु योजना प्रभावकारी कार्यानवयन गरिनेछ ।
- बजार व्यवस्थापन समितिहरुलाई सक्रिय बनाउँदै फोहोर व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- खानेपानीको सहज पहुचको लागी लिफ्ट प्रविधिको विस्तार गरी कार्यान्वयनमा लगीनेछ ।
- नेपाल सरकारको आगामी तीन वर्ष भित्र सबै जनतालाई आधारभूत स्तरको खानेपानी सुविधा उपलव्ध गराउने तथा दिगो विकास लक्ष्य नं ६ बमोजिम सन् २०३० भित्र कुल जनसंख्याको ५० प्रतिशतलाई सुधारिएको खानेपानी सुविधा उपलव्ध गराउने लक्ष्य पूरा गर्न खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको योजना तर्जुमा, बिद्यमान खानेपानी योजनाहरुको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन, हालसम्म सो सुविधा पुग्न नसकेको क्षेत्रको पहिचान गरी समतामूलक तथा सहभागितात्मक पद्धति अवलम्बन गरी समन्वयात्मक एवम् पारदर्शी पद्धति अपनाई सेवा प्रदान गर्न गाउँपालिकामा स्थापित खानेपानी, सरसफाइ स्वच्छता (वास) व्यवस्थापन बोर्डको मातहत वास युनिट मार्फत नयाँ योजना निर्माण तथा विद्यमान योजनाहरुको मर्मत सम्भारको सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउँपालिकाले तयार गरेको जलउपयोग गुरुयोजनालाई समीक्षा गर्दै विद्यमान सबै खाले खानेपानी, सिँचाई लगायतका जलस्रोतसँग सम्बन्धित योजनाहरुको सञ्चालन तथा व्यवस्थापकीय अवस्था अद्यावधिक गरी सबै समितिहरुलाई जलस्रोत नियमावली बमोजिम दर्ता एवम् अद्यावधिक र नवीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाई गाउँपालिकास्तरमा सो क्षेत्रको सूचना व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको पूर्ण सरसफाइ निर्देशिका २०७५ एवं गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाइ युक्त एवम् छाउगोठ मुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने लक्ष्य बमोजिम गाउँपालिका भित्रका समुदायलाई पूर्ण सरसफाइ उन्मुख तथा विद्यालयहरुलाई तीन तारा पद्धतिमा विकास गर्न र पानी जन्य रोगहरुबाट बच्न वडा तथा समुदायस्तरमा पूर्ण सरसफाइ अभियान सञ्चालन गरिनेछ । विभिन्न पानीजन्य रोगहरुबाट उत्पन्न हुन सक्ने महामारीहरुबाट सुरक्षित रहन स्रोत एवम् घरायसी स्तरमा पानीको गुणस्तर परिक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

- खानेपानी सरसफाइ स्वच्छता, मर्यादित महिनावारी व्यवस्थापन, घरबारी व्यवस्थापन तथा व्यवसायिक जिविकोपार्जन प्रवर्द्धन कार्यको लागि स्थानीय स्तरमा प्राविधिक स्रोत व्यक्ति उत्पादन तथा परिचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै चाङ्गजुठान निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिई विस्तार गरिनेछ ।
- दलित बस्तीमा सरसफाईका विविध कार्यक्रम संचालन गरिनेछन ।
- गाउँपालिकाको समग्र खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रको अवस्था सुनिश्चितता, विश्लेषण तथा योजना निर्माणका लागि ल्ब्क्ज योजना अद्यावधिक र सो क्षेत्रको आगामी ५ वर्षे रणनितिक योजना निर्माण गरिनेछ ।
- अजयमेरु गाउँपालिकाका पुराना खानेपानी योजनाहरु जनसहभागीतामा मर्मत गर्ने निती लिइनेछ ।
- योजना सम्पन्न भएका खानेपानी योजनाहरुको गुणस्तरमा सुधार गरी स्वच्छ खनेपानि वितरण प्रणली अवलम्वन गर्ने निती लिइनेछ ।
- हरेका विद्यालयहरुमा खानेपानी तथा गुणस्तरिय सौचालयको निर्माण गरीनेछ ।
- पानि परिक्षण ल्यावलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारि वनाइनेछ र कम्तीमा वर्षमा १ चोटी प्रत्येक पानीका मुहानको पानि अनिवार्य परिइाण गर्ने नीति लिईनेछ ।
- खानेपानी मुहान संरक्षणका लागी वृक्षारोपण गरी अनिवार्या घेरवारको व्यवस्था मीलाउने निती अगाडी वढाइनेछ ।
- हरेक टोललाई सरसफाई युक्त टोल घोषाण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- आगामी आर्थिक बर्षमा खानेपानीका मूल परिक्षण गरिनेछ |
- घनघस्या लेक मुहान संरक्षणका लागि आवस्यक कार्य गरिने छ |
- भद्रपुर आधारभूत अस्पताल अन्तर्गत रहेको पानि परिक्षण ल्याबलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ |
- खानेपानी सुरक्षा योजनालाइ निरन्तरता दिइनेछ |
- विगतमा संचालनमा आइ हाल बन्द रहेका लिफ्ट खानेपानी योजनालाइ संचालनमा ल्याउन आवस्यक पहल गरिने छ |
- एक घर एक धारा नीति ल्याइने छ |

(घ) खेलकुद तथा मनोरञ्जन

- दीर्घ जीवनका लागि खेलकुदको मान्यतालाई स्वीकार गर्दै खेलकुदका विविध कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ
- समग्र खेलकुदको कार्यक्रमलाई समन्वय गर्न गाँउपालिका स्तरिय खेलकुद समितिलाई थप क्रियासिल बनाईने छ ।
- खेलकुद विकासका लागि राष्ट्रिय स्तरको बहुउद्देशीय चम्बेताल खेल मैदाननिर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- गाऊँपालिका को आफ्नै योजना वा अन्य साझेदार संस्था मार्फत गाऊँपालिका स्तरीय विद्यालय स्तरीय खेलकुद , अध्यक्ष कप प्रतियोगिता , राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता , उपराष्ट्रपति प्रतयोगिता ,मैत्रीपूर्ण शिक्षक खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- खेलकुदको माध्यमबाट अजयमेरु गाऊँपालिकालाई चिनाउनका लागि राष्ट्रिय ,प्रदेश र जिल्ला स्तरीय प्रतियोगिता आयोजना गरी गाउपालिकालाई खेलकुद हवको रुपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- खेलकुद बाट पर्यटन को विकास र विस्तार हुने भएकोले समयसापेक्ष अनुसारका खेलकुद महोत्सवहरु आयोजना गर्ने नीति लिईनेछ ।
- गाउँको कुना कन्दरामा लुकेर रहेका प्रतिभाहरुको खोजि गर्दै खेलकुदको माध्यम बाट अगाडिल्याई उनीहरुको संरक्षण र सम्वर्धन गरिने छ ।
- यस गाउँपालिका भित्रका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेलाडिहरुको सम्मान गर्दै ऊनीहरुको अनुभवको भरपुर उपयोग गरिने छ ।
- यस गाउँपालिमा कार्यरत प्रशिक्षकहरुलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण गराउनको लागि नेपाल सरकारको आधिकारीक निकायबाट प्रशिक्षणको व्यवस्था गरिने छ ।
- मार्सलआर्टका खेलहरुलाई अनिवार्य रुपमा सवै वडामा रहेका माध्यमिक विधालयहरुमा लागु गरिने तथा आधारभुत तहमा क्रमिक रुपले अगाडी बढाउने नीति लागु गरिने छ ।
- विधालयमा कार्यरत खेलकुद शिक्षक तथा गाउँपालिका र वडा मा कार्यरत प्रशिक्षकलाई नीरन्तरता दिईने छ ।
- एक वडा एक खेलमैदान नीति अबलम्बन गरिनेछ साथै अजयमेरु गाउँपालिका वडा नम्वर १ बकायलमा निर्माणाधिन क्रिकेट खेल मैदानलाई निर्माण गर्न नीरन्तरता दिईने छ ।
- गाऊँपालिका भित्र रहेका प्रतिभावान खेलाडिहरुलाई थप प्रशिक्षण गर्नको लागि नेपाल सरकारका आधिकारीक एकेडेमि क्लबहरुमा पठाईने छ ।
- कर्मचारी जनप्रतिनिधि मैत्रीपूर्ण खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ ।
- शिक्षक कर्मचारी मैत्रीपूर्ण खेलकुद प्रतियोगितालाइ निरन्तरता दिइनेछ ।

<u>(ङ) लैङ्गिक समानता र समावेशीकरण</u>

- लैगिंक हिंसा र घरेलु हिंसाको अन्त्य गर्दै महिला अधिकार र बालबालिका तथा अपागंता भएका व्यक्तीको सन्दर्भमा जारी भएका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौता र प्रतिवद्धताको आधारमा महिला र बालबालिकाको संरक्षण, बचाउ, विकास र सहभागीतामा जोड दिने नीति लिइनेछ।
- लक्षित वर्गका कार्यक्रम लाइ प्रभावकारी वनाउन विकास समितिलाइ क्रियाशिल तथा जवाफदेहि वनाइनेछ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाह, विकास निर्माण, सेवा सुविधा लगायतका सवै क्षेत्रमा लक्षीत वर्गको सम्मानजनक उपस्थिती गराउने नीति लिइनेछ।
- महिलाको आयआर्जनमा अभिबृद्धि गर्न उद्यमसिल तथा सिपमुलक कार्यक्रम संचालन गरीने छ।
- एकल महिला सँग उपाध्यक्ष कार्यक्रमलाइ निरन्तरता दिईनेछ।
- दलित, विपन्न समुदाय तथा अपाङ्गहरुका लागि सीप विकास तथा क्षमता अधिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम ल्याइनेछ।
- अपाङ्गता भएका, टुहुरा, लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा पिडित महिलाका समस्याहरुलाई विशेष सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा न्यूनिकरण र पिडित महिलालाई संरक्षण कार्यक्रम लागू गरिनेछ।
- बालश्रम, बालविवाह, छाउपडि प्रथा, जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत उन्मुलनका लागि कडा नीति अवलम्बन गर्दै अन्त्यका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम लागू गरिनेछ।
- “ज्येष्ठ नागरिक संग जयराज कार्यक्रम” अन्तरगत ज्येष्ठ नागरिकलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रम लाइ निरन्तरा दिइनेछ।
- लक्षीत वर्ग र अपाङ्ग समुदायको कार्यक्रमहरुमा निरन्तरता दिइनेछ।
- महिला समुह द्ववारा संचालन गरिने साना उद्योग स्थापना गर्न प्रोत्साहान गरिनेछ।

- गाउँपालिका द्धारा संचालन गरिने योजनामा कम्तीमा एक वडामा एक उपभोक्ता समिति अनिवार्यरुपमा शतप्रतिसत महिला सहभागिताको सुनिश्चितता गरिनेछ र अन्य उपभोक्ता समितीहरुमा पदाधिकारी सहित ४० प्रतिशत महिलाको सहभागीता अनिवार्य गराईनेछ ।
- महिला तथा किशोरीहरुको आत्मसम्मानको रक्षा गर्दै सुरक्षित र स्वच्छ तरिकाले बाँच्न पाउने अधिकारको सुनिश्चितता र महिनावारी भएको समयमा अपनाइने विभिन्न हानीकारक अभ्यासहरुको निर्मूल गरी महिला र किशोरीहरुको आत्मसम्मानको रक्षा गर्न गाउँपालिका उपाध्यक्षहरुको सम्मेलनले पारित गरेको मर्यादित महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको धनगढी घोषणा पत्र कार्यान्वयनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विदुरको सम्मान स्वरुप विदुर भत्ताको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- निर्णयमा महिला, मर्यादीत महिनावारी व्यवस्थित वनाउने।
- छुट मुक्त हलियाहरुको तथ्याङ्क संकलन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका खरका छाना लाई विस्थापित गरि सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अगाडी बढाईनेछ ।
- दलित छात्र छात्राहरुलाई शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धि गर्नका लागि उच्च शिक्षा दलित छात्रवृत्ति दिने निति लिईनेछ ।
- दलित बस्ती लक्षीत सरसफाई आयआर्जनमूलक कृयाकलापमा आबद्ध गरिनेछ ।
- राज्यको मुलधारमा नरहेका पछाडि पारिएका गरिव विपन्न तथा लक्षित वर्ग केन्द्रित कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- संघियताको यर्थात कायन्वयनका लागि संघियताको मर्म अनुरुप लक्षित वर्गहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप स्वरोजगार मुलक तथा सिप मुलक कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याइनेछन ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरुको सीप, ज्ञान एवं अनुभवलाई गाउँपालिकाको विकासको आधारका रुपमा लिदै प्रत्येक वडामा ज्येष्ठ नागरिक आरोग्य चौतारी, मिलन तथा भेटघाट केन्द्रको निर्माणका लाीग पहल गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणलाई घरदैलोसम्म पुग्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- धार्मिक यात्रा तथा तिर्थाटन एव. स्वास्थोपाचारमा उचित प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिकका ऐतिहासिक अनुभव तथा सीपको आदानप्रदान गर्न पुस्तान्तरण तथा भलाकुसारीका लागि वडास्तरमा अन्तर्क्रियात्मक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
- सबै जनजातिको कला, भाषा, धर्म, संस्कृति एवं समुदायको रीतिथिति, रहनसहन तथा धार्मिक आस्थाको संरक्षण सम्बर्द्धन एवं जगेर्ना गर्न गाउँपालिकाले आवश्यक निति लिइनेछ ।
- संविधान एवं कानूनले सिर्जना गरेको आधारभूत मौलिक हकको सम्मान गर्दै सबै समुदायको समन्यायिक विकासमा जोड दिईनेछ ।
- दलित समुदायको व्यवसाय, व्यापार सम्बन्धी करमा विशेष छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- आर्थिक, सामाजिक रुपले विपन्न महिलाहरुको उतथान, सशक्तिकरण एव. मूलप्रवाहीकरणका लागि क्षमतामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- महिलाहरुको स्वास्थ्य प्रति संवेदनशिल रहँदै आवश्यक नियमित स्वास्थ्योपचारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- महिलामाथि हुने सबै प्रकारका विभेद अन्त्य गर्दै समाजिक काममा महिलाको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरिनेछ
- आजका बालबालिका भोलिका कर्णधारको रुपमा लिंदै गाउँपालिकाका सम्पूर्ण बालबालिकालाई विद्यालयको पहुँच सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- बालमैत्री सेवा प्रवाह सुनिश्चित गर्दै गाउँपालिकाका हरेक विद्यालयमा बालक्लब गठन गरि क्रियाकलाप नियमित गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सबै बालबालिकालाई आधारभूत एवं नियमित स्वास्थ्य सेवाको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको विकास प्रक्रिया एवं जिज्ञासा सुन्न र बुझ्न आवधिक रुपमा अध्यक्ष तथा उपाध्यक्षसँग बालबालिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- बाल विकास केन्द्रको सबलीकरणमा जोड दिइनेछ ।

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका अनाथ बालबालिकाहरुको गाँस, बास र कपास सहित अन्य आधारभूत आवश्यकताहरुको प्रत्याभूती गराउन अनाथ बालबालिका विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको कार्यालय तथा मातहतका सबै शाखा, वडा कार्यालय एवं स्वास्थ्य संस्थाहरुमा अपाङ्गतामैत्री सेवाप्रवाहको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका सबै भौतिक संरचना वालमैत्री र अपाङ्गमैत्री बनाइनेछ ।
- अपाङ्गता परिचयपत्र वितरणलाई नियमित र प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- राज्यले तोकिएमा बाहेक गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने अन्य सबै सेवाहरु (क) र (ख) बर्गका अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त व्यक्तीलाई निशुल्क रुपमा प्रदान गरिनेछ ।
- अपाङ्गता लक्षित कार्यक्रमहरुलाई नियमित गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाई सहज र प्रभावकारी तवरले बितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- महिला हिंसा न्युनिकरण र लैङ्गीक बिभेदको अन्त्य गरिनेछ ।
- दलित तथा जनजाती समुदायको चौतर्फि विकासको लागि तिनीहरुको परम्परागत पेशा, सीप, कला, दक्षतालाई सुदृढिकरण गर्दै आधुनिकीकरण गर्ने नीति लिईने छ । मुक्त हलिया, भूमिहीन, विपन्न वर्ग, किसानलाई नेपाल सरकारले गरेको प्रमाणीकरण र वर्गिकरणको आधारमा व्यवस्थित गरि रोजगार तथा अन्य आयआर्जनका कार्यक्रममा आबद्ध गरिने छ ।
- छुवाछुत, छाउपडी, लैंगिक, हिंसा जस्ता कुरीति र कानूनले बर्जित गरेका कुप्रथाको अन्त्य गर्न सरोकारवालाहरुलाई प्रोत्साहित गरि वडास्तरका जनप्रतिनिधि सहित गाउँ वस्तीमा सामाजिक रुपान्तरण अभियान चलाइनेछ । साथै कानून कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सबै निजि तथा सार्वजनिक संस्थामा बालबालिका, किसोर किसोरी तथा महिला संरक्षण आचारसंहिता निर्माण गरिनेछ |
- महिला सशक्तीकरणका लागि द्वारिका देवी ठकुरानी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ |
- महिला, दलित तथा पिछडीएका समुदायको न्यायमा पहुचका लागि स्थानीय न्यायिक संरचनामा सुधार तथा सशक्तीकरणको नीति अवलम्बन गरिनेछ |
- महिला, दलित तथा बिपन्न बर्गको आर्थिक क्रियाकलाप तथा उत्पादनका साधनमा पहुच तथा स्वामित्व र आत्मनिर्भर बनाइनेछ |
- महिला, दलित तथा सम्पूर्ण लक्षित वर्गहरुको सशक्तिकरण तथा क्षमता विकास नीति कार्यान्वयन गरिने छ |
- भिन्न क्षमता भएका व्यक्तिहरुलाइ आवस्यक सहयोगी सामग्री प्रदान गर्ने साथै आयमुलक सिप प्रदान गरिनेछ |
- असहाय, बालबालिका तथा एकल महिलालाइ संरक्षण तथा आय मुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ |
- बालिका संग पालिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ |
- लैंगिक हिँसा निवारण कोष को स्थापना गरिनेछ |

३. भौतिक पूर्वाधार विकास

(क) स्थानीय सडक र पुलः

- खोलिएका ट्र्याकहरुको ग्रेड सुधारी स्तरोन्नती, मोड सुधार र चौडा विस्तार गर्दै यस आ.व.मा जिल्ला सदरमुकाम वाट गाउपालिका केन्द्र जोडिने सडकको कालोपत्रेको कार्य अगाडि वढाइनेछ । साथै समग्र आर्थिक सामाजिक कृयाकलापहरु विस्तार गर्न गुणस्तरीय सडक निर्माणका लागि एक गाउँ एक सडक मार्फत सवै वडा सदरमुकाम र गाउँपालिका सदरमुकाम जोड्ने १२ महिना चल्ने सडक निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- हरित सडक, पर्यटन सडक, वातावरणमैत्री सडक निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- अधुरा सडकहरुलाई गन्तव्यमा पुऱ्याइनेछ ।
- साझेदार निकायहरुको खोजी गरि पूर्वाधारको क्षेत्रमा लगानी भित्र्याइनेछ ।

- बसानागाड,हुरागाड,दोगाड,नानीगाड,सुर्नयागाडमा पुल निर्माण प्रकृया अगाडी बढाउन पहल गरिनेछ ।
- थप एउटा वडालाई पक्की सडक सञ्जालमा जोडीनेछ ।
- मुख्य सडकको स्तरोन्नति गर्ने काम संघ र प्रदेशसंगको सहकार्यमा समपुरक कोष मार्फत अघि वढाइनेछ ।
- ट्र्याक खोलीएका कम्तीमा एक वडाका १ सडक लाई परिक्षणको रुपमा हरित सडक निर्माण गर्न सडकको दायाँवाँया वृक्षारोपण गरी ५ वर्ष भीत्र संरक्षण सहीत हरित सडक निर्माण गरिनेछन् ।
- विस्तार भएका सडकमा अनिवार्य रुपमा सडक नालीको व्यवस्था गर्ने निती लिइनेछ ।
- कालोपत्रे भएका सडकलाई अम्रीसो सडकको रुपमा पहिचान गराउने उद्देश्यले स्थानीय पायक पर्ने जनताको समुह निर्माण गरि संरक्षणको जिम्मा स्थानीयलाई लगाई स्थानीय समुहको आम्दानीको श्रोतको रुपमा परिचालन गरि अजयमेरु अम्रीसो, ओल्सो र उतीस सडकको रुपमा पहिचान गराउने निती लिइनेछ ।
- नयाँ भौतिक संरचना निर्माण गर्दा प्राचिन कला संस्कृतिलाई समावेश गरिनेछ ।
- भौतिक पूर्वाधार शाखालाई आधुनिक प्रविधि युक्त बनाइनेछ ।
- यसै आ.व. भित्र सडक गुरु योजना निर्माण गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समितिद्धारा संचालन हुने लागत सहभागिता (श्रमदान) लाई व्यवहारिक र अनिवार्य वनाईनेछ ।
- उपभोक्ता समिति मार्फत संचालित योजनाहरुको कार्यान्वियनलाई अपनत्व वोध गरिनेछ । योजनाको अनुगमनलाई कडाई गरिनेछ । विगत र चालु आ.व. मा संचालित र सम्पन्न योजनाको वर्तमान अवस्था आकलन गरी उपभोक्ता समितिलाई उक्त योजनाको संरक्षण र संवर्द्धनमा जिम्मेवार बनाईनेछ । सम्पन्न योजनामा पटक पटक बजेट माग गर्ने प्रवृत्ति निरुत्साहित गरिनेछ ।
- सडक संजाल विस्तार तथा व्यवस्थापनका लागि एक जिल्ला वाट अर्को जिल्लाको सिमा, एक स्थानिय तहवाट अर्को स्थानिय तहको सिमा र एक वडा वाट अर्को वडाको सिमा सम्म जोड्ने सडकमा प्राथकिकताका साथ **"सडक यातायातमा जनताको पहुँच "** भन्ने नारालाई कार्यान्वयन गराइने छ ।
- गाउँपालिकाको समग्र विकासलाई सन्तुलित, दिगो , तथा समावेशी बनाइनेछ ।
- डुगरी सेरागाड, देवल डागेश्वरी, राजुल भण्डारीगाँउ, गंगेश्वर मन्दीर सडकलाई पालिका रणनितिक योजनाको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- वर्षातको समयमा भलले सडकमा हूने ठूलो क्षति बाट सडकहरू लाई जोगाउनका लागि पटकेरूपमा सडक मर्मत संभार कार्यकर्ता परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पालिका भित्र निर्माण गरिएका सबै प्रकारका पूलहरूको नियमित मर्मत संभार गरि ठूलो लगानिको संरचना नष्ट हून सक्ने कार्य रोकथामका लागि एक वडा एक पूल संरक्षक नियूक्त गरि क्षमता विकास संगै परिचालन संरचनाहरूको सरक्षण गरिने छ ।
- खूल्ला मूहान बाट आएको दूसित पानि सिधै पिउनाले पानिजन्य रोग लाग्ने समस्या लाई समाधानका लागि सार्वजनिक संस्थाहरूमा पानि शूदि्करण गर्ने मिनि प्लान्टहरू जडान गर्ने निति लागू गरिने छ |
- ढीमौला भद्रपुर सडकको कालोपत्रे कार्य सुरु गरिने छ |
- पालिकाको सडक गुरुयोजना निर्माण गरिने छ |

(ख) सिंचाई

- आधुनिक(लिफ्ट) प्रविधि मार्फत वडा न. १, २ र ६ को घुडालेक लगायतका क्षेत्रमा संघ र प्रदेश सरकार तथा साझेदार संस्थासँग पहल गरिनेछ ।
- साना तथा मझौला सिंचाईहरुको विस्तार र सुदृढ गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- अवरुद्ध भएका साना तथा मझौला सिंचाईलाई सुचारु गराउँदै केही नया सिंचाई योजनाको शुरुवात गरिनेछ ।
- ठुला र मझौला सिचाइ निर्माण गर्न संघ र प्रदेशसंग पहल गरीनेछ ।

- खाद्य वस्तुको आपुत्ति गर्नका लागि जमिनको उत्पादकत्व र लाभान्वित जनसंख्याको आधारमा सिचाई आयोजनाहरु नियमित संचालन गरिनेछन् ।
- कृषि योग्य सिचित जमिनमा सिचाईको प्रवन्धका लागि आवस्यक सिचाई योजनाहरु संचालन गरिनेछन ।
- युवाहरुलाई कृषि क्षेत्रमा जागरुक गर्न यस आ.व मा साना सिचाई कार्यक्रमलाई वृद्धि गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र सिंचित कृषी योग्य जमीनको अध्ययन गरी एक वडा १ सिंचाई निती मार्फत सिंचित क्षेत्रमा कृषकलाई आकर्षण बढाई बाँझो जग्गाको भरपुर उपयोगगरीनेछ ।
- नदी,खोला नजीकका कृषी योग्य जमीनका लागी वीद्युतीय उपकरण प्रयोग हुने गरि कम लागतमा स्थानीय जनताको साझेदारीमा मोटर सिचाईको व्यवस्था गर्ने निती लिइनेछ ।
- परम्परागत सिंचाई कुलोको संरक्षणमा जोड दीई पानी घट्ट सहित सिंचाइ गरीने कृषी योग्य जमीनको छनौट गरि बहुउपयोगी सिंचाई प्रयोगको निती लिईनेछ ।
- एक वडा एक ड्याम निर्माण गरि वर्षायमको पानी संकलन गरी सुख्खा ठाँउमा धान रोप्न सक्ने प्रविधीको विकास गरीनेछ ।
- वडा न. ६ को खडीबगर सिचाई योजना सुरु गर्नुका साथै भराड सिचाई योजना सम्पन्न गरिने छ |

(ग) भवन तथा सहरी विकास

- संघ सरकार संगको सहकार्यमा एकिकृत वस्ति निर्माण कार्य निरन्तरता दिइनेछ ।
- भवन निर्माण आचार संहिता -२०७२ अनुरुप गाउँपालिका स्तरीय आचार संहितालाई व्यवहारीक कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- आधारभुत अस्पताल भद्रपुरको भवन निर्माण, र प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य यसै आ.व. मा सम्पन्न गरिनेछ ।
- विद्यालयका पूर्वाधार सुधार गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने नयाँ भवनहरु घर नक्सा पास गरेर मात्र बनाउन जनसमुदायलाई उत्प्रेरीत गराइनेछ ।
- केदार शिशु माध्यमिक विद्यालयमा नमुना विद्यालय भौतिक सहयोग, बालकल्याण माध्यमिक विद्यालयमा नमुना विद्यालय र शैक्षिक कार्यक्रम साथै घनघस्या माध्यमिक विद्यालयको भौतिक संरचना बिस्तार गरिने छ |
- अपाङ्ग मैत्री, बाल मैत्री भौतिक संरचना निर्माण गर्ने नीति ल्याइने छ |

(घ) उर्जा तथा लघु जलविद्युत

- विद्युतीकरण शत प्रतिशत पुर्‍याउनका लागि सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरि आवश्यक पहलकदमी लिइनेछ ।
- घरभित्रको धुँवामुक्त अभियानलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- वैकल्पीक उर्जा प्रर्वद्धनका कार्यक्रम स्रंचालन गरीने छ ।
- सार्वजनिक स्थानमा सौर्य वत्ति जडान गर्न पहल गरिनेछ ।
- थोरै हावा चल्दा पनी विद्युत लाईन जाने चरमा समस्स्या सामाधानका लागी नेपाल विद्युत प्राद्यीकरण संग समन्वय गरी विद्युत समस्या रहित गाउँपालिका घोषणा गर्ने निती अवलम्वन गरीनेछ ।
- पानी घट्ट वाट टाढा रहेका यस गाउँपलिकाका दुर्गमका वस्तीमा वीद्युतीय मिल संचालनका लागी थ्री फेज लाईनको विस्तार सहीत ट्रान्सफर्मरको व्यवस्था गरी सहजीकरण गर्ने निती अवलम्वन गरीनेछ ।
- अव्यवस्थीत तरीका वाट विद्युत प्रशसरण गरीएका लाईन लाई पुनः लाइन सर्वे गराई स्थानीय जनताको जोखीम न्युनीकरणमा विशेष ध्यान दीइनेछ ।

- पालिकालाइ धुँवारहित क्षेत्र घोषणा तथा नविकरणीय उर्जामा महिलाको पहुँच वृद्धि गर्नका लागि घरभित्रको धुँवामुक्त अभियानलाई सफल बनाउन आधुनिक सुधारिएको चुलो (तह तिन) को प्रवर्धन गर्ने नीति ल्याइने छ ।

(ङ) सञ्चार

- नेपाल टेलिकमसँग समन्वय र सहकार्य गरि संचार सुविधाबाट वञ्चित भूभागमा पुर्‍याउने वातावरण बनाउनका लागि टावर विस्तार तथा क्षमता अभिबृद्धि गर्दै ADSL तथा ल्याण्डलाइन टेलिफोन सेवा विस्तारका लागि आवश्यक पहल लिइनेछ
- वडा कार्यालय शैक्षिक संस्था तथा स्वास्थ्य संस्थामा इन्टरनेट सुविधा जडान कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको आफ्नै वेभसाइट, फेसवुक साइट, मोवाइल एप्लीकेशन थप प्रभावकारी वनाइनेछ ।
- पेपरलेस गाउँपालिकाको आधार तयार गरिनेछ ।
- विज्ञान प्रविधिमा पहुच अन्तरगत यस गाउपालिका अन्तरगत रहेका सम्पूर्ण वडा तथा सरकारी कार्यालय, सामुदायिक विद्यालयहरुमा संचार तथा इन्टरनेट सेवालाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- **"सवैका लागि सुचना र सञ्चार कार्यक्रम"** अर्न्तरगत तिब्र गतिको इन्टरनेट सेवा लगायत गाउंपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवालाई छिटो, छरितो र पारदर्शिता ढङ्गले प्रदान गर्न "**सूचना प्रविधिमैत्री गा.पा.**"वनाउने नीतिमा जोड दिईनेछ । क्षमता, योग्यता, आवश्यकता र समावेशीताको आधारमा कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन गर्न स्पष्ट नीति तथा कार्यक्रम अवलम्वन गरिने छ ।
- फ्री वाइफाई जोनको परिक्षणलाइ निरन्तरता दिइनेछ ।

(४). वन ,वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- जनताको मागको आधारमा विरुवा वितरण गरीनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका परम्परागत रुपले ब्यबस्थापन हुदै आएका सामुदायिक वनलाई बिभिन्न काष्ठ जन्य, कृषि जन्य, गैरकाष्ठ (घाँस, अल्लो, अम्रिसो, बाबीयो, लोप्ता, बाँस,निगालो) कच्चा पदार्थ उत्पादन गर्ने क्लस्टरको रुपमा विकास गर्ने नितिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बनविनास र क्षयीकरण रोक्दै बनको संरक्षण व्यवस्थापन र बृक्षारोपण गरि बन विकास मार्फत प्राकृतिक श्रोतको व्यवस्थापनको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- प्रकोप व्यवस्थापन कोषलाइ थप सुदृढ वनाइनेछ ।
- खोटो संकलनलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- "अजयमेरु गाउँबासीको सान एक वार्ड एक उद्यान कार्यक्रम" मार्फत सवै नाङ्गा डाँडामा क्रमिक रुपमा बृक्षारोपण गरिनेछ साथै प्रत्येक घरमा एउटा फलफुल विरुवा रोपण कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- निजी बन संरक्षण तथा निजी नर्सरी उत्पादक कृषकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका बजारहरुमा फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्न डस्टविन वितरण गरि फोहोर मैला व्यवस्थापन कार्यक्मलाइ प्रभावकारी रुपमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- एक गृह दुई वृक्षको नीति अनिवार्य गरिनेछ ।
- वन्यजन्तुको क्षती लाइ न्यूनिकरण गर्न कृषि विमा तथा अन्य उपाय अवलम्वन गरीनेछ ।
- वन जन्य उद्योग स्थापना तथा सामुदायीक वन तथा कबुलियती वनमा जडिवुटि खेती गर्न र ढलापडा काठ प्रभावकारी रुपमा ब्यवस्थीत गर्न प्रोत्साहान गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयको हाताभित्र एक कक्षा दश बिरुवा, एक शिक्षक एक विरुवा कार्यक्म मार्फत वृक्षारोपण कार्यक्म गरीनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र स्थापित फोहोर मैला व्यवस्थापन केन्द्रलाई व्यवस्थीत र प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ ।
- नागरिकहरुमा कुहिने र नकुहिने फोहोर मैलाको बर्गीकरण गरि फोहोरलाई उपयुक्त स्थान व्यवस्थापन गर्न सहयोग पुर्‍याउने खालको कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

- बर्षाको समयमा हुन सक्ने बाढी पहिरो रोकथाम गर्नको लागि सचेतना कार्यक्रम तथा तत्काल उद्धारको लागि प्रयोग हुने सामाग्री र जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- आकस्मिक रुपमा आइपर्न सक्ने विपदको व्यवस्थापन गर्नको लागि समुदाय, सरोकारवाला संघ संस्थाहरु सँग समन्वय गरी विपद पूर्वको तयारी, विपद पश्चातको उद्धार कार्यक्रमहरु बनाई लागु गर्ने नीति लिइनेछ र विपद प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिनेछ ।
- प्रत्येक जनप्रतिनिधिले सार्वजनिक स्थलमा कम्तीमा २ विरुवा रोपण कार्यक्रम तथा नया सन्तान जन्माउने दम्पतिले एक जोडि विरुवा लगाउनै पर्ने निति ल्याइनेछ ।
- कवुलीयति, निजि वन तथा धार्मिक वन विकास कार्यक्रमम संचालन गरिनेछ ।
- पानि मुहान वरिपरी रिचार्ज प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ र संरक्षण गरिनेछ ।
- सडक योजनाहरुमा ३%बायो इन्जीनियरीङमा अनिवार्य खर्च गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- तारजाली वितरण गर्ने नितिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- घर भत्केका,आगलागी पिडीतलाई राहत वितरण गर्ने निति ल्याईनेछ ।
- अग्नीरेखा निर्माण गर्न लगाउने निति ल्याईनेछ ।
- विपदबाट जोगिन विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- बढ्दो वन विनासको नियन्त्रण र भुसंरक्षणमा जोड दिइने छ । वन संरक्षणमा सवैको सहभागिता जुटाइनेछ ।
- "हराभरा बन अजयामेरुको धन" अवधारणा विकास गरिने छ ।
- जडिवुटिको संरक्षण, अध्ययन, अनुसन्धान, प्रविधिको विस्तार, हर्वल गार्डेन प्रोत्साहन नयाँ उद्योग स्थापना, व्यवसायीकरण एवं वजारिकरण गर्दै जडीवुटीको माध्यमबाट आय आर्जनमा वृद्धि गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- पूर्वाधार विकासका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्दा विपद् जोखिम संवेदनशीलतालाई केन्द्रविन्दुमा राखी कार्यान्वयन गर्न सघाउ पुग्ने गरी डिजाईन तथा ईष्टिमेट गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- अनारखोली देखी डागेश्वरी सम्मको वन क्षेत्रलाई संरक्षण गर्न आवस्यक पहल गरिनेछ ।
- जलवायु अनुकूलन कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- वातावरण एवं जौविक विविधताको संरक्षण, पहिरो नियन्त्रण र भू-क्षय नियन्त्रणका लागि आवश्यक अध्ययनका आधारमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका रेडक्रस तथा अन्य संघसंस्था, समूह, र युबाक्लवहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्न विषेश किसिमका कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।
- अजयमेरु गाउँपालिका का विभिन्न नदि, खहरे खोला क्षेत्रमा रहेका खेति योग्य जमिनका साथै वस्ती, धार्मिक क्षेत्र , पर्यटकिय क्षेत्र हरु वर्षेनी वर्षायाममा उच्च जोखिममा रहने कुरालाई मध्यनजर गरि जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण का लागि प्रदेश सरकार , संघिय सरकार र गैर सरकारी संस्थाहरु को सहकार्यमा नदी नियन्त्रण तथा जल उत्पन्न प्रकोपका नियन्त्रण का कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन ।
- गाउँपालिका भित्र सम्भावित जोखिमको प्रथमिकिकरण गरी सो को न्यूनिकरणका लागी विपद प्रतिकार्य योजना लागु गरिनेछ ।
- बनजंगल डढेलो लगाउने व्यक्तिको बारेमा प्रमाण सहित यथार्थ सुचना दिने व्यक्तिलाई पुरस्कारको व्यवस्था मिलाइने छ |
- बनजंगलको संरक्षणका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ |
- बन नियन्त्रण गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी ढंगले अघि बढाइने छ |
- "५ र ६ को देवल,वृक्षारोपण केवल को नारा अन्तर्गत हरियाली पिल्कोट" कार्यको थालनी गरिने छ |
- मानव तथा वन्यजन्तुका बिच द्वन्द न्यूनीकरण गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

(५) संस्थागत विकास,सेवा प्रवाह र सुशासन

- व्यक्तिगत घटना दर्ता अनलाइन कार्यक्रमलाइ थप प्रभावकारी वनाइनेछ ।

- सामाजिक सुरक्षा दर्ता अनलाइन मार्फत गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधि तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारी, शिक्षक,उपभोक्ता समिती,टोल विकास संस्थाका क्षमता अभिबृद्धिका थप कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- गाउँपालिका र सवै वार्डहरुमा क्षतिपूर्ती सहितको नागरिक वडापत्र सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- सम्पुर्ण कर्मचारीको मनोवलमा उच्च राख्न पुरस्कार र दण्डमा आधारीत प्रोत्साहान प्रणाली लागु गरिने छ ।
- स्थानिय कर प्रणालिलाइ कम्प्युटराइज्ड गरिने छ ।
- पारदर्शिता, जवाफदेहिता र सुशासनको लागि सूचनाको हक, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक लेखापरिक्षण, प्रत्यक्ष भेटघाट, सूचना अधिकारी, गुनासो अधिकारी, गुनासो तथा सुझाव पेटिका जस्ता विधिहरु अवलम्बन गरिनेछ ।
- करको दर भन्दा दायरालाई बढाउन जोड दिइनेछ ।
- “दैलोमा सरकार” को नारा अन्तरगत महिनाको एकचोटी फरकफरक ठाउँमा घुम्ती शिविर आयोजना गरिने छ ।
- गाउँ कार्यपालिका कार्यालयलाई भ्रष्टाचार मुक्त र सदाचार युक्त बनाउन सुशासनका आधारभूत मान्यताहरुलाई आत्मसात गर्दै तदअनुकुलको व्यवहार गर्दै लगिने छ ।
- कार्यालयको हित र आन्तरिक आयमा सक्रिय रुपमा लाग्ने कर्मचारीलाई आवश्यक मापदण्ड तयार गरी उत्कृष्ट कर्मचारी घोषणा गरिनेछ ।
- टोल विकास संस्थाको पूनर्गठन गरी क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ ।
- अनावश्यक खर्च कटौती अन्तर्गत गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण कार्यक्रममा पिपलको पातका ब्याच बनाउने निति अनिवार्य गरिनेछ ।
- खादा लगाउने कार्यलाई निरुत्साहित गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- राजस्व सुधार योजना कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- राष्ट्रसेवक सम्पुर्ण कर्मचारी तथा शिक्षकहरुको मनोबल उच्च बनाउनका लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- कार्यालय द्धारा संचालन गरिने सम्पुर्ण सेवाहरुलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि कार्य विवरण तथा कार्य विस्तृतिकरण प्रणालीको अवलम्बन गरि उचित जिम्मेवारी प्रदान गरिनेछ ।
- **“हाम्रो प्रतिवद्धता नागरिकले पाउने मुस्कान सहितको सेवा”** लाई ध्यान दिई गाउँपालिकाबाट प्रदान हुने सेवा प्रवाह गर्दा अनिवार्य रुपमा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरु सबैले मुस्कान सहितको सेवा प्रवाह गर्नु पर्ने नीतिलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- आन्तरिक प्रशासनलाई चुस्त, दुरुस्त र नागरिकहरुको सेवा प्रवाहमा कर्मचारीहरुलाई आफ्नो काम प्रति जिम्मेवार बनाइने छ र कानुनले तोकेको आचरण पालन नगर्ने र आफूलाई तोकेको जिम्मेवारी प्रति वेखवर हुने कर्मचारीको मूल्यांकनलाई कार्य सम्पादन मुल्यांकनसँग आवद्ध गरिनेछ । तोकिएको जिम्मेवारी तोकिएको समयमा सम्पादन गर्ने, कार्यालय समयको नियमित पालना गर्ने, तोकिएको पोषाकको पालना गर्ने, सेवाग्राही प्रति मैत्रीपूर्ण व्यवहार गर्ने, कार्यालयको गोपनियताको पूर्ण पालना गर्ने कर्मचारीलाई प्रत्येक वर्ष पुरस्कार र सम्मान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । कार्यालयमा उपस्थित कर्मचारी चिनिने परिचय पत्र सहित तोकिएको पोषाक अनिवार्य लाउने व्यवस्थालाई पूर्ण पालना गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- यस गा.पा.मा कार्यरत गै.स.स. हरुको नियमन अनुगमन गरी कार्यक्षमताको आधारमा प्रोत्साहन गरिने छ ।
- आन्तरिक अनुशासन र क्षमता अनुसार जिम्मेवारी दिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा स्थायी, अस्थायी र करार का कर्मचारीको कामको आधारमा मुल्याङ्कन गरि सेवा निरन्तरता दिईने छ ।
- आर्थिक क्रियाकलापहरुमा आएको सङ्कुचनसँगै स्थानीय तहको आन्तरिक आय, अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण, राजश्व बाँडफाँड तथा रोयल्टी रकममा आउनसक्ने कमीलाई ध्यान दिँदै उपयुक्त आकारको बजेट तर्जुमा गरिनेछ ।
- सेवाप्रवाहको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम प्रशासनिक खर्चको लागि बजेट विनियोजन गरी प्रशासनिक संरचना र कार्यलाई मितव्ययी बनाउन अनुत्पादक खर्चहरु कटौती गर्ने नीति अवम्वन गरिनेछ ।

- यस गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको मनोवल उच्च राख्नको लागी (कर्मचारी कल्याण कोष) लाई सुदृढ वनाइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र शान्ती सुरक्षाको स्थितिलाई गम्भीर रुपमा लिँदै नागरिक सुरक्षा र शान्ती कायम गर्न आवश्यक निति लिइनेछ ।
- जनताको घरदैलोमा सेवा पुऱ्याउन समय समयमा अन्य निकायसँग समन्वय गरी एकिकृत घुम्ती शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- नागरिकको सूचनाको हकलाई सम्मान गर्न साथै छिटो सेवा प्रवाह सुनिश्चित गर्न अभिलेख व्यवस्थापनलाई विशेष जोड दिईनेछ ।
- सहभागितमूलक योजना अवलम्बन गर्दै यस गाउँपालिकाको विकासमा विकासका सबै साझेदारहरुलाई स्वागत गरी विकासलाई साझेदारीमा अगाडी बढाउने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
- निर्धारित समयभित्र काम सम्पन्न नगर्ने उपभोक्ता समिति वा निर्माण कम्पनी वा अन्य संस्थालाई कारवाही गरिनेछ ।
- आन्तरिक आय प्रवर्द्धनका लागि निर्मित कानून र कार्याविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँकार्यपालिकाको समग्र विकासका लागि सहायता जुटाउन संघीय र प्रदेश सरकार, दातृ निकाय, कुटनीतिक नियोग, समाजसेवी, साझेदार संस्था सबैसँग निरन्तर सहकार्य गरिनेछ ।
- विकास योजनलाई सहभागितामूलक बनाउन र लागत कम गरी उच्चतम विकास हासिल गर्न समपूरक कोषमार्फत विभिन्न योजनाहरु संचालनमा ल्याइनेछ ।
- अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्यलाई नियमित, व्यवहारिक, वास्तविक, नतिजामुखी र मापनयोग्य बनाईनेछ ।
- गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयको O&M सर्वे गरिने छ ।
- मौजुदा नीति नियम तथा सेवा प्रवाहको प्रक्रियाका सन्दर्भमा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी बिच अन्तर्क्रियात्मक अभिमूखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिरनेछ ।
- समान कामका लागि समान ज्यालाको मान्यता अनुरुप कर्मचारीको सेवा सुविधामा सकभर एकरुपता ल्याइनेछ ।
- सेवाग्राही सन्तुष्टी सर्वेक्षण फारमको नतिजाको आधारमा कर्मचारीको कार्यसम्पादन मूल्यांकन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र जनताको गुनासो संकलन गर्न गाउँपालिकामा गुनासो सुनवाई कक्षको स्थापना गरिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व विधुतीय माध्यमबाट संकलन गरिने छ ।
- प्रत्येक वडामा अर्धवार्षिक सार्वजनिक सुनुवाई र समिक्षा अनिवार्य गरिने छ ।
- लैंगिक हिँसा निवारण कोष स्थापना गरिने छ ।
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- आयोजना बैङ्क , मध्यकालीन खर्च संरचना निर्माण गरिनेछ ।

(६) विविध

(क) भुमी :

- गा.पा.भित्रको बाँझो रहेको निजी तथा सार्वजनिक जग्गाको सदुपयोग गर्ने निती अवलम्बन गरिनेछ ।
- बढ्दो भूमी अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने निती अवलम्बन गरिनेछ ।
- गुठी जग्गा व्यवस्थापनका लागी आबश्यक पहल लिईनेछ ।
- डिजिटल जग्गा नापजाँच गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- दर्ता जग्गा लामो समयसम्म वाझो राख्ने जग्गा धनिलाइ जरिवाना तथा ठुलो क्षेत्रफलमा व्यवसयीक कृषी गर्ने कृषकलाइ करमा सहुलियत दिइने निती अवलम्वन गरिने छ ।
- भुमि वैङ्कको स्थापना गरिनेछ ।
- हलियाको तथ्यांक संकलन गरिने छ ।

- भूमिहीन, दलित, सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासलाई यसै बर्ष भित्र जग्गा धनि पुर्जा वितरण कार्य सम्पन्न गरिने छ |

(ख) अन्य

- यस गाउँपालिका भित्र कार्यक्रम रहेका गै.स.स.हरुलाई गाउँ सभाबाट कार्यक्रम स्वीकृत गराएर मात्रै सञ्चालन गराइनेछ ।
- आ.व २०७९/०८० सम्म कायम बेरुजुलाई रुजु गर्ने र आगामी आ.व मा पनि बेरुजु शुन्य निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गै.स.स.का कार्यक्रमहरुलाई नियमन तथा अनुगमनको दायरामा ल्याइनेछ ।
- उत्कृष्ट कार्य गर्ने जनप्रतिनिधी, कर्मचारी, विषयगत शाखा, वडा कार्यालय, शिक्षक, उपभोक्ता समिति, स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्यकर्मि, विद्यार्थी र विद्यालयलाई पुरस्कृत गरि प्रोत्साहन गर्ने निती अवलम्वन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई सुदृढिकरण गर्नका लागि गा.पा अध्यक्ष र प्र.प्र.अ बिच कार्य सम्पादन करार गरिनेछ । साथै विषयगत शाखा, स्वास्थ्य संस्था, वडा कार्यालय, विद्यालय र प्र.प्र.अ बिच कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरिनेछ ।
- सरकारी तथा गैह्रसरकारी तवरबाट यस गा.पा. भित्र संचालन हुने समान प्रकृतीका गतिविधीहरुलाई एकिकृत रुपमा लागु गरिनेछ ।
- वडाहरुमा टोल विकास संस्था गठन मार्फत जनसहभागीता अभिबृद्धी गर्ने नितिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- योजनालाइ अनुदानमा आधारीत नभै अभियानमा आधारीत वनाइने छ ।
- टोल विकास संस्थालाई अभिमुखिकरण गरि प्रभावकारि वनाइनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
- सहभागीतामुलक विकाशको मोडललाई अनुसरण गरिनेछ ।
- दशैं तिहारमा संचालन गरिने सुफत मुल्य पसल लाई निरन्तरता दिदै नयाँ वर्षमा पनि थप गरीनेछ ।
- गत विगतमा भएका सम्पूर्ण योजना तथा अनुदान प्राप्त लाभग्राहिको प्रभावकारी अनुगमन गरिने छ |
- अजयमेरु गाउँपालिकाको अधिकारिक निसाना छाप निर्माण गरिने छ |

(ग) स्थानीय न्यायिक समिति

- नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको स्थानीय न्यायीक समिती लाई प्रभावकारी बनाउन थप क्षमता विकास र संस्थागत विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
- स्थानीय न्यायीक समितीका न्यायीक क्रियाकलापलाई व्यवस्थीत तथा प्रभावकारी बनाउनका लागि छुट्टै न्यायीक कक्षको व्यवस्था गरिनेछ ।
- न्यायीक समितिमा छुट्टै कर्मचारीको व्यवस्था गरि न्यायीक समितिलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- न्यायिक समितिका लागी कानुनी सल्लाहाकारको व्यवस्था गरीनेछ ।
- सामुदायीक मेलमीलाप कार्यकर्ता लाई आधारभुत र पूनरर्ताजकी तालीम संचालन गरी मेलमीलापको नीति अवलम्वन गरिनेछ ।
- मेलमिलाप केन्द्रलाई थप ब्यबस्थापन गरि सुदृढ बनाइनेछ ।
- लक्षित समुदायका व्यक्तीहरुको कानुनमा पहुच बढाउन अभिमुखीकरण कार्यक्रम गरिनेछ ।
- सामाजिक विवाद तथा द्बन्द्ब न्यूनिकरण एवं न्यायिक निरुपणका लागि न्यायिक समिति मार्फत सरोकारवालाहरु संग विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- हरेका वडामा मेलमिलाप समितिहरु मार्फत मेलमिलापकर्ताहरुको सहजीकरणमा स्थानीय विवादहरुको न्यायोचित समाधान गरिनेछ ।

- विभेदरहित, शान्त, सुरक्षित र सहिष्णु समाजको निर्माणमा न्यायिक समितिको सक्रियता बढाइनेछ ।
- प्रत्येक माध्यमिक र आधारभुत विद्यालयहरुमा कानुन सम्वन्धी सचेतना मुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा रहेका अन्तर व्यक्ति विवाद समाधानको लागि मेलमिलाप प्रक्रिया, बहुसरोकारबाल विवाद रुपान्तरणका लागि माकुरा विधि र सार्वजनिक चासोका सवालहरु समाधानका लागि संवाद विधिको अवलम्बन गरिनेछ।
- मेलमिलाप तथा बहु सरोकारबाल द्वन्द्व रुपान्तरणका क्षेत्रमा कार्यरत व्यक्ति, संघ संस्थाहरूलाई समेत सहभागिता गराईने नीति अबलम्बन गरी गाउँ तथा वडा स्तरिय मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरिनेछ।
- मेलमिलाप तथा बहुसरोकारबाला द्वन्द्व रुपान्तरणका लागि दक्ष जनशक्तिको उत्पादन तथा परिचालका साथै न्यायिक समितिको क्षमता विकास कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

अन्त्यमा,
यस नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट आर्थिक क्रियाकलापमा बिस्तार हुने, नागरिकहरुलाई नजिकबाट सेवा प्रवाह गरी सुशासन कायम हुने, सामाजिक सुरक्षा तथा मानब विकासका सुचक हरु(शिक्षा,स्वास्थ्य,कृषि,भौतिक पुर्वाधार, सरसफाई खानेपानी) उल्लेखनीय प्रगती हुने, रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना हुने, राज्यले लिएका निति र दिगो विकासका लक्ष्य, विभिन्न रणनितीक लक्ष्य तथा पन्ध्रौ पन्च वर्षिय योजनाको लक्ष्य गा.पा.को आवधिक योजनाको लक्ष्य प्राप्तीमा महत्वपूर्ण भुमिका निवार्ह गर्ने अपेक्षा गरेको छु ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम वनाउन सहयोग गर्नुहुने यस गाउपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यु वडा अध्यक्ष ज्यूहरु, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु, गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरु, राजस्व परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारण समिति र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितीका सदस्यज्यूहरु, बजेट पुर्व तयारी छलफलका क्रममा विभिन्न माध्यमबाट आ आफ्नो क्षेत्रबाट सुझाब तथा सहयोग गर्न राजनितीक दल ,राष्ट्र सेवक कर्मचारी, संघ तथा प्रदेशका विभिन्न कार्यालय,नीजी क्षेत्रका संगठनहरु, गैरसरकारी संस्थाहरु, नागरिक समाज तथा सामुदायिक संस्था, शिक्षक, सामाजिक संगठनहरु पत्रकार, टोल विकास संस्थाहरु र सम्पुर्ण नागरिकहरु सबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै निती तथा कार्यकमका सफल र परिणाममुखि कार्यान्वयनमा सबैको खुला र रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यबाद

अध्यक्ष
उमेश प्रसाद भट्ट (विकास)
अजयमेरु गाउँपालिका